

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo Slovenske kmetijske družbe.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 16 K na leto.
Posamezna številka stane 80 v.

Udje Slovenske kmetijske družbe dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na vsi strani 600 K, na $\frac{1}{2}$ strani 300 K, na $\frac{1}{3}$ strani 150 K, na $\frac{1}{4}$ strani 100 K, na $\frac{1}{8}$ strani 50 K in na $\frac{1}{16}$ strani 25 K. Udom 10 % popusta. Vsaka vrsta v »Malih naznanilih« stane 2 K.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Slovenske kmetijske družbe;
tisk J. Blasnik naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 2. Ljubljana, 31. januarja 1920. Letnik XXXVII.

Obseg: Naznanila kmetovalcem. — Donesek k zgodovinskemu razvoju živinoreje v bivši Kranjski. — Naše vinarstvo. — Naloge našega vinogradništva v bodočnosti. — Vprašanja in odgovori. — Poročila in objave podružnic. — Kmetijske novice. — Družbene vesti. — Uradne vesti. — Konjerejec: Vařilo. — Navodila podkovnim kovačem, kako je konje podkovati, da se kopita cela in zdrava ohranijo. — Razdelitev državnih žrebcov. — Konjereja v Sloveniji. — Konjerejske vesti. — Uradne vesti. — Inserati.

Oddaja modre galice.

Slovenska kmetijska družba si je za tekoče leto nabavila potrebno modro galico za vinogradnike cele Slovenije in je to množino določila na podlagi potrebe in razdelitve minulega leta, ki je bilo izredno deževno in ugodno za trtne bolezni. Blago je že kupljeno in plačano ter se nahaja večji del že v Sloveniji.

Galica je bila pravočasno kupljena, in sicer za primerno ceno, kajti dandanes stane že dva- do trikrat toliko. Vsled tega z mirno vestjo lahko zagotovimo, da bodo vinogradniki Slovenije dobili letos, kakor so jo tudi že lani, najcenejšo modro galico v celi Jugoslaviji. Navzlic temu ji dandanes še ni mogoče določiti oddajne cene, ker ni še vse množine tukaj in ker družbi niso še znani vsi stroški, ki jih je upoštevati pri ceni, in sicer prevoznja, carina, skladiščnina, obresti izposojenega kapitala itd. Prevoznja iz Nemške Avstrije se je po novem letu zvišala za 150 %. Vendar se da približno ugotoviti, da bo stala letos modra galica, ki jo razdeli družba,

**za družbene ude 12 K za kg,
za ostale vinogradnike pa 14 K za kg.**

Naloga družbe je, da v prvi vrsti podpira svoje ude in skrbi, da dobijo ti zadostno množino

kmetijskih potrebščin. Ker je pa letos povpraševanje po modri galici veliko, mnogo večje od lanskega leta, ter je družba naročila le tisto množino galice, ki jo je lani razdelila, slednjič ker je vsa kupčija z galico prosta, da jo lahko vsak poljubno prodaja in kupuje, ni družba več dolžna skrbeti za neude. Vsled tega bo družba načelno oddajala modro galico le svojim udom.

Ko bodo udje prejeli količino galice, ki jo potrebujejo za svoje vinograde, potem šele se bo primerno upoštevalo tudi neude, ki pa bodo morali kg galice plačati za dve kroni dražje kakor udje. To preplačilo pojde v korist podružnicam in v pokritje režijskih stroškov Slovenske kmetijske družbe.

Opozarjajo se pa načelnštva podružnic, da morajo sprejeti kot uda vsakega, ki se za to prikladi. Načelnštva podružnic morajo ravnotako upoštevati ude, ki so plačali udnino naravnost družbi, če se izkažejo s potrdilom o vplačani udnini za 1920. l.

Vsaka podružnica, oziroma razdeljevalnica mora sestaviti dva seznama naročnikov za galico, urejena natanko po občinah, in sicer enega za ude, drugega za neude, in sicer vsakega v dveh izvodih. Potrebne tiskovine v ta namen dobi pri družbi in se ji dološljejo

na njeno zahtevo. En izvod vsakega seznama dopiše družbi, ki določi množino galice, ki se dodeli v razdelitev za dotični okoliš. Vsekakor je to izpolniti tudi tistim, ki so pri družbi že prijaviili svojo približno naročitev.

Vsak naročnik modre galice mora pri svoji razdeljevalnici z naročilom vred takoj vplačati celo kupnino, ki jo naj potem razdeljevalnica dopiše družbi skupno z naročilnimi seznammi.

Opozarjajo se vse razdeljevalnice, naj strogo pazijo na to, da si vsak vinogradnik naroči le tisto množino galice, ki jo potrebuje za svoje vinograde za tekočo sezijo. Kot merilo naj služi določitev, ki se je med vojno kot primerna izkazala, da se potrebuje v normalnih letih na ha do 35 kg ali na oral do 20 kg galice. Večjih množin, ki bi morda služile v nadaljno prodajo ali veriženje celo na Hrvaško, ni nikakor dovoliti udom, še manj pa neudom.

V vsakem izkazu mora biti navedena površina vinograda, ki jo dotični vinogradnik poseduje, da se na ta način preprečijo morebitne zlorabe, oziroma previsoka naročila. Podružnice, oziroma razdeljevalnice so odgovorne, da se naročila kakor tudi razdelitev vrši v popolnem redu brez vsakih zlorab.

Vsa naročila naj se zberejo

najkasneje do 29. februarja t. l.

ter dopišejo, in sicer po en seznam naročnikov udov in neudov Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani obenem s kupnino.

Opozarjajo se vsi vinogradniki, da se družba ne bo ozirala na prepozno došla naročila, kajti vsak vinogradnik že danes dobro vé, koliko galice bo potreboval za svoje vinograde. Če je pravočasno ne naroči, je temu krija samo njegova malomarnost.

Razdeljevalnice naj takoj razglasijo, da sprejemajo naročila na modro galico, in sicer kraju primerno bodisi potom občine, pred cerkvijo ali v cerkvi.

Predplačila na račun galice se takoj sprejemajo, kajti družba je morala za galico že davno založiti, oziroma plačati mnogo milijonov kron, preden je sprejela to blago, in obresti od tega kapitala znašajo vsak dan na stotine kron, ki jih mora družba plačati.

Na naročila brez denarja se družba ne bo ozirala.

Ravnotako ne more upoštevati naročila posameznikov, ampak vsak vinogradnik naj se obrne na tisto podružnico ali razdeljevalnico, v katerem okraju ima svoje vinograde.

V ceni modre galice, ki jo je družba določila za razdeljevalnice, so upoštevani vsi prevozní stroški do zadnje železniške postaje in carina. Stroške, ki nastanejo razdeljevalnici s prevozom od železniške postaje do mesta razdelitve in pri razdeljevanju, mora razdeljevalnica kriti s primernim poviškom cene, ki pa mora biti le tako visoka, da so kriti resnični stroški prevoznje in razdeljevanja. Pri tem je posebno paziti na to, da ne bodo udje preveč oškodovani.

Galica, ki se nahaja že pri podružnicah, se ne sme razdeliti, dokler niso družbi doposlani zahtevani seznamí naročnikov in jih ta ne odobri ter ni plačana celokupna svota. Če tem podružnicam ne bo zadostovala že sedaj doposlana jim množina za vsa naročila, se jim tozadevni primankljaj pozneje dopiše.

Prejemniki modre galice naj zahtevajo od železniške postaje, da se jim galica na postaji uradno stehta, ter naj morebitni primanjkljaj takoj javijo železniškemu uradu, kajti Slovenska kmetijska družba se načelno ne ozira na pritožbe o morebitnem primanjkljaju na železnici, za katerega je odgovorna železnica sama in je dolžnost prejemnika, od železniške uprave izterjati povračilo za primanjkljaj.

Pri razkladanju in nakladanju na postajah, kakor tudi pri prevoznju do razdeljevalnic in razdelitvi modre galice naj prejemniki sami poskrbe za pošteno delo, da ne bo pozneje pritožb, oziroma zahtev po povračilu.

Slovenska kmetijska družba.

Nakup krompirja.

Slovenska kmetijska družba kupi večje množine **semenskega krompirja**, da ga spomladi razdeli v tiste okraje, kjer so imeli letos tako slabo krompirjevo letino, da si ga kmetovalci niso pridelali niti za svojo prehrano.

Družba kupi tak semenski krompir po primerni ceni in ga na zahtevo plača polovico takoj, ostalo pa šele spomladi ob prevzemu blaga. **Cena za semenski krompir bo na vsak način višja nego ona za krompir za prehrano.** Vsakdo pa, ki hoče prodati svoj krompir družbi, se mora zavezati, da ga odda spomladi tisto množino, ki jo ji je prodal.

Krompir se sedaj pozimi ne more prevažati, v sled česar morajo kmetovalci, ki so ga družbi pro-

dali, skrbeti, da se do spomladi ne pokvari, zmrzne, zraste ali zgine, kajti družba bo prevzemala le zdravo semensko blago.

Družba kupi vsako množino v celih vagonih ali v manjših količinah.

Opozarja se, da je ves ta krompir namenjen ednole za seme v Sloveniji, da se ž njim odpomore onim krajem, kjer si ga niso mogli pridelati zadostno, da bi ga imeli za seme. **Iz Slovenije se ta krompir ne bo izvažal.**

Pozivljajo se torej vsi oni kmetovalci, ki imajo kaj semenskega krompirja za oddajo, da to takoj pismeno ali ustno naznanijo Slovenski kmetijski družbi, Ljubljana, Turjaški trg 3.

Donesek k zgodovinskemu razvoju živinoreje v bivši Kranjski.

III. *)

Svoječasno se je na ljubljanskem liceju, kakor se je takrat imenovala višja gimnazija, poučevalo tudi o kmetijstvu. Za pouk o kmetijstvu je bil nastavljen poseben za to stroko usposobljen profesor, ki je obenem tudi poučeval naravoslovje.

L. 1834. je bil profesor kmetijstva na ljubljanskem liceju Franc Ksaverij Viljem Hlubek, ki velja kot znameniti učenjak za znanstveno raziskovanje kmetijstva tiste dobe v Srednji Evropi. Hlubek je bil zadnji zagovornik sprsteninske teorije proti rudninski, katero zadnjo je v neizmerni prid kmetijstva uveljavil prof. dr. J. Liebig.

Profesor Hlubek je služboval v Ljubljani od l. 1834. do 1840. ter je potem prišel za profesorja kmetijstva na tehniko v Gradec. Za časa njegovega službovanja v Ljubljani, je bil administrator poskusnega dvorca c. kr. kmetijske družbe kranjske na Poljanah ter je s tega njegovega posla posneti, koliko more naobražen kmetovalec storiti za napredek kmetijstva, četudi nima „žuljev“ na rokah. Profesor Hlubek je stal že takrat na edino pravem stališču, ki še danes velja in ki bo vedno veljal, da je zadostno pridelovanje prave krme prvi pogoj napredka v živinoreji, zato je on v tem zmislu delal, pri čemur je imel hude praske pri kmetijski družbi kranjski, pri kateri takrat kmetijstvo na znanstveni podlagi ni imelo še nikakih zastopnikov.

Profesor Hlubek je dobil nalogo spisati statistično sestavo kmetijskih, industrijskih in trgovskih razmer ljubljanskega gubernija ilirske kraljevine. V to svrho se Hlubek ni poslužil samo tistih podatkov, ki so mu bili pri raznih uradih na razpolaganje, ampak je prepotoval od l. 1835. do l. 1839. celo kranjsko deželo, ter je na licu mesta proučeval takratne gospodarske razmere te dežele. Vsled gori omenjenega naročila, je predložil obširno razpravo o narodnem gospodarstvu na Kranjskem, ki pa žal ni nikdar v tisku izšla. Rokopis Hlubekove razprave obsega 398 strani folioformata, in se nahaja vezan v registraturi Slovenske kmetijske družbe. Kako je razprava prišla h kmetijski družbi, se danes ne da dognati. Iz rokopisa se pa da posneti, da je bila Hlubekova razprava obširnejša in da so se važni deli izgubili.

Hlubek piše v svoji razpravi jako veliko o živinoreji na Kranjskem in ker jo ocenja kot strokovnjak in učenjak, zato so njegove opazke jako dragocene za presojo naše živinoreje, kakršna je bila pred slabimi 100 leti.

Iz Hlubekovega spisa posnamem v izvlečku samo one najvažnejše odstavke, ki se nanašajo na kakovostno stanje takratne naše govedoreje.

H. ostro žigosa zanikerno stanje travnikov in pašnikov, ki zato dajejo zelo malo pridelka ter na dotičnem mestu pravi: Mimogrede že tukaj omenjam, da je vzrok *žalostnemu stanju tukajšnje živinoreje*, slabo razmerje med pridekom krme in drugih kmetijskih rastlin in zanemarjeno pridelovanje krme.

Pod poglavjem „Planšarstvo“ piše H. med drugim: Ker pri tukajšnjem planšarskem gospodarstvu tako kakor povsod veliko več živine rede, kakor je morejo

preko zime preživeti, zato obrezujejo jelše, jesene, topole, lešnike, hraste in javorje, da potem s pokladdanjem vejnikov tega drevja svojo živino vsaj toliko časa pri življenju ohranijo, dokler se ne prične planinska paša. Ni si mogoče predstavljati, kako žalostno izgleda živina, ki se žene na planino, dokler človek sam na lastne oči nima prilike videti kake take krave. Ako ne dobi živina, ki se žene na planinsko pašo, nekaj časa poprej boljše krme (poklada se ji celo nekaj dni poprej kruh), potem ne more brez posebne pomoči priti na planino. Ta pomoč obstoji navadno v tem, da dva ali celo trije ljudje kravo naprej porivajo.

Na mestu, kjer H. presoja množino v deželi pridelane krme, piše takole: Ako se vrhutega še pomisli, da se nič sena ne uvaža in da se vsako leto mnogo tisoč stotov sena pokrmi tuji vprežni živini, ki se rabi za vožnjo po cestah, potem se pride do prepričanja, da je pridelovanje krme na Kranjskem nezadostno in da se živali prehranjujejo večinoma s prazno slamo. Stelja se dobiva zunaj kmetije. Živinoreja je zato popolnoma zanemarjena in kmetijski obrat se vrši na stroške gozdarstva. *„Slama ter krma od vejnikov in gozdna stelja pomenijo vodilne klice tukajšnjega kmetijstva.“* Če se pomisli, da se samo za domačo živino pridelala najmanj trikrat stotisoč stotov sena premalo v deželi, potem se vé za vzrok, zakaj je živinoreja v tako žalostnem stanju. Pri poglavju o živinoreji bo obrazloženo, da dežela ne more kriti svoje potrebe glede klavne živine in da samo glavno mesto Ljubljana plača na leto 76.000 gl. za uvoženo meso iz sosednjih dežel. (Če se vzame za podlago današnja cena živine in današnja nizka kupovalna sila denarja, tedaj je bilo pred slabimi 100 leti 76.000 gl. za dokupljeno živino toliko kakor je danes 7.600.000 K. Upošteva te razmere se more šele spoznati, zakaj se je profesor Hlubek zgražal nad to za takrat ogromno vsoto. Op. pis.)

(Nadaljevanje tega odstavka sledi.)

Naše vinarstvo.

V 18. šte. „Kmetovalca“ z dne 15. sept. 1919. sem objavil pod gorenjim naslovom v kratkih potezah informativen spis o sedanjem stanju našega vinarstva, ter navedel tudi v kratkih črticah akcije, ki so potrebne za nadaljne pospeševanje vinarstva, te važne panoge našega kmetijstva.

V članku „Naše vinarstvo in bodočnost“ v 24. šte. „Kmetovalca“ z dne 24. dec. 1919. kritizira gosp. Žnidarič te predloge; gosp. Žnidarič pa navaja v svoji kritiki tudi reči in zadeve, o katerih v mojem spisu sploh govora ni. Nikjer n. pr. ne priporočam subvencij, podpor ali brezobrestnih posojil. Nikjer tudi ne priporočam, da naj bi se zasadil vsak košček prejšnjih vinogradov zopet z vinsko trto.

V svojem več kot 30 letnem javnem delovanju v vinarski stroki sem marveč vedno in ob vsaki priliki povdarjal in nasvetoval, da naj se vinograde zasaja le v takih razmerah, ki so za to v vsakem oziru prikladne in le v takem obsegu, kakor jih posestnik more dobro obdelati.

Pri obnovljenju po trtni uši vničenih vinogradih sem vinogradnikom vedno priporočal, da naj se opustijo vinogradi v vseh nizkih in drugače neugodnih legah, ki se dajo za druge kmetijske pridelke z večjo koristjo porabiti nego za vinsko trto.

*) Glej zadnji dve številki „Kmetovalca“.

Res se je tudi opastilo mnogo leg, ki so bile za trto manj prikladne.

Imamo pa posebno na Štajerskem še mnogo okuženih vinogradov v dobrih legah, ki za kako drugo kulturo niso porabni. Upoštevati je tudi, da v takih krajih živi velik del prebivalstva skoro izključno le od dohodkov svojih vinogradov.

V takih okolnostih vinogradniki ne morejo obstati brez vinogradov, in če bi jim ne bila dana možnost do obnove, bi moralo mnogo ljudi zapustiti svoje domove in se izseliti.

V takih razmerah je torej v interesu države in narodnega gospodarstva, da taka zemljišča ne ostanejo neobdelana.

Poleg tega je nanovo zasaditi tudi mnogo vinogradov, ki so bili svoječasno obnovljeni, pa so iz raznih razlogov oslabei. Za obnovo označenih vinogradov je potrebno, da je na razpolaganje dovoljna množina trt v primernih sortah.

Želeti bi bilo sicer, da bi se trte pridelovale od privatnih podjetnikov v zadostni množini in v pravih sortah. To se je tudi vedno priporočalo, a žal se dosedaj ni dalo doseči.

Skoraj vsako leto je bilo opaziti veliko pomanjkanje trt, le l. 1914. in med vojno so vsled takratnih razmer trte preostajale. A še pred nekoliko leti se je dogajalo, da se rigolani vinogradi po eno ali več let niso mogli zasaditi, ker od nikoder ni bilo dobiti trt, ali pa, ker vinogradniki niso zamogli plačati zanje visokih cen.

Dokler se te razmere ne izpremene, ne preostaja drugega, kot da poseže država vmes, da ona producira zadostno število trt in jih oddaja vinogradnikom, kajti z narodno-gospodarskih ozirov je želiti in delati na to, da vsaj že pripravljen svet ne ostane gospodarsko neizkoriščen.

Temu bo pritrtil vsak, ki pozna razmere in kdor je videl kalamitete, ki so obstojale v tem pogledu ob početku rekonstrukcije naših vinogradov.

Takrat se je res dogajalo, kar nam sedaj zopet priporoča gosp. Žnidarič, da je namreč marsikateri vinogradnik moral iskati pota, da si nabavi trte ceneje in kjer mu je bilo le mogoče.

Žal, da je bil to ponajvečkrat le slab material. Ako sedaj prihajajo strokovnjaki iz drugih krajev, najdejo čestokrat v najboljših legah vinograde, zasa-jene z raznovrstno mešanici, mnogokrat neprimernimi ali manj vrednimi sortami, ter se čudijo nerazsodnosti in nepoučenosti dotičnih vinogradnikov, ker ne vedo, v kakšnih neugodnih razmerah so ti vinogradi nastali.

Takih razmer v urejeni državi ne bi smelo biti. Zato sem mnenja, da je za državo in za narodno gospodarstvo bolje, če trt preostaja, kakor pa če jih pomanjkuje. Temu, da ne bo šla produkcija nad potrebo, je lažje v okom priti, kakor pa pomanjkanju.

Z lastnih izkušenj pa moram odsvetovati, da bi vlada nabavljala potrebni trtni material morebiti v inozemstvu, če ga v lastni deželi tudi v privatni produkciji ni dovolj.

Z nevoljo se še spominjam, kakšen slab trtni material se je uvažal svojčas k nam iz Francoske, Italije in Španije.

Marsikateri naših prezgodaj slabečih starejših ameriških nasadov je le posledica takratnega naziranja, da ni umestno, da država prideluje trte v lastni režiji, marveč, da je bolje jih nvažati.

Kar se tiče brezobrestnih posojil, je omeniti, da je njih vračevanje, v kolikor se ne vrši itak že pristo-voljno, — urejeno zakonitim potom.

Kar sem rekel glede nadziranja privatnih trsnic, se nanaša seveda le na take, ki trgujejo s trtami.

Nedvomno je, da se vinarstvo pospešuje (kvali-tativno in kvantitativno) z razmnoževanjem *primernih* trtnih vrst. Temu namenu pa se nasprotuje, ako se spravljajo med ljudi neprikladne trtne sorte in tako postopanje gotovo ni v interesu narodnega gospodarstva.

Kar pa je v kvar narodnemu gospodarstvu, ne more biti v korist državi, in država ima ne samo pra-vico, marveč tudi dolžnost, da tako škodljivo postopanje zabrani. S tem ne posega v pravice posameznika, ker posameznik nima pravice v svojem obratu se po-služevati sredstev in načinov, ki so občnosti škodljivi.

Trgovina s trtami je tudi v drugih deželah stavljena pod državno nadzorstvo.

V krajih, kjer se nahaja obnovenje vinogradov še v pričetku, so gotovo v prvih letih na mestu vzorni nasadi, posebno še tam, kjer se priporoča upeljava trtnih sort, ki v dotičnem kraju preje nise bile v na-vadi. V krajih, ki so obnovljeni, pa za to itak ni ni-kake potrebe.

V svojem kratkem informativnem spisu nisem imel namena in tudi ne povoda, staviti podrobne predloge o podrobnem delovanju vinarskih nadzornikov, ter sem mnenja, da naj v tem pogledu ukrene poverjenstvo za kmetijstvo, kar smatra za potrebno; vodstvo trtnih nasadov pa se nahaja tudi sedaj v njihovih rokah.

Nabavo gumijevih trakov, strojev in drugih pri-prav sem tudi jaz priporočal potom Slov. kmetijske družbe; — le v primeru, če bi to iz kateregakoli vzroka ne bilo mogoče, in če bi tudi druge gospodarske korp-oracije ne prišle v poštev, bi eventualno v uvaževanja vrednih primerih vsaj začasno prevzela to priskrbo državna uprava.

V svojem spisu sem omenil, da bodo hvaležno delovno polje imele „vinarske zadruga za vnovčevanje vina“.

S tega besedila se menda lahko sklepa, da imam v mislih trgovski značaj teh zadrug, ki torej naj ku-pujejo in prodajajo vino.

Glede važnosti in pomena takih zadrug je gosp. Žnidarič istega mnenja, ker omenja, da se bodo vinarske oziroma kletarske zadruga v doglednem času „najbrže itak“ osnovala.

Glede umnega ravnanja z vinom manjka v ne-katerih krajih vinogradnikom tudi najprimitivnejšega znanja.

Z manjšimi vzornimi kletmi bi se vsaj najnujnejšim potrebam v tem pogledu moglo vstreči. Go-tovo bi se dalo tako urediti, da bi vinogradnikom vsaj bližnjega okoliša in ožjega delokroga zadruga bila dana prilika, da se poučijo o najpotrebnejših opravilih umnega kletarstva v zadrugi kleti.

V zadrugi kletih bi se lahko po poklicanih strokovnjakih prirejali tudi kratki tečaji s praktičnim razkazovanjem raznih kletarskih opravil; sploh bi mogle služiti zadruga kleti v gotovi meri kot vzorne kleti dotičnega kraja.

Predstojeca pojasnila sklepam, kakor svoj v začetku omenjeni spis z željo, naj bi se s sporazumnim delovanjem vseh interesiranih krogov delalo z vso vnemo v povzdigo našega v celoti vendar lepega vi-narstva.

Fr. Matjažič.

Naloge našega vinogradništva v bodočnosti.

(Konec.)

Če gremo jeseni po vinogradih, dobimo često polovico ali še več trt, ki nič ali le malo rodijo. Če bi si trte zaznamovali, videli bi, da nekatere od njih sploh leto za letom malo ali nič ne rodijo, medtem ko druge vsako leto dobro obrodijo. Ko bi le tri leta zaporedoma zaznamovali one trte, ki so vse tri leta zaporedoma dobro obrodile, potem bi našli dobre plemenjake. Ako bi sedaj napravili nov vinograd in vzeli cepiče le od teh dobrih plemenjakov, bi kmalu uvideli, da nam nov vinograd še enkrat toliko rodi kot stari, v katerem je morda polovica nerodovitnih trt.

Pri enakih stroških, enakem obdelovanju, bi imeli tedaj v novem vinogradu še enkrat več pridelka. Tak bi bil, gotovo od vsakega zaželen sad plemenske izbire trt.

Vsaj je pocenitev pridelovanja in zvišanje pridelka sploh ena pglavitnih nalog vsega kmetijstva, torej tudi vinogradništva.

Če bi pa opazovali trte v novem vinogradu, prišli bi morda do zaključka, da napada eno trto bolezen, na pr. palež (peronospora), bolj kot drugo. Kakor se nekaterega človeka bolezen težje prime kot drugega, tako je gotovo tudi med trtami iste sorte. Nekatere trte bolezen rajši napada kot druge. Ako bi na pr. med vso kraljevino v novem vinogradu našli eno trto, ki jo je skozi tri peronosporna leta bolezen le malo napadla, potem smo gotovo našli za peronosporo manj občutljivo trtno rastlino. Ako bi pa jemali cepiče za naprej le od te trte, prišli bi do vinograda, ki bi tudi najhujši palež dobro prestal.

Morda bi potem lahko manj škropili in kljub temu dosegli več uspeha kot poprej. Isto velja gotovo še v večji meri glede trtne plesnobe, ki je še bolj individualna bolezen trte kot palež. To vé že danes marsikateri vinogradnik, da nekatero trto pri najboljši volji plesnobe ne ubraniš, medtem, ko je sosednja trta iste vrste morda polna zdravega grozdja.

Plemenska izbira trt bi morala tedaj iti pglavitno v dveh smereh, to je glede rodovitnosti in glede odpornosti trt proti boleznim.

Cepiče jemati bi bilo treba le od onih trsov (trt), ki so se izkazali najbolj rodovitni in proti boleznim najbolj odporni. Ako bi imeli vinograde zasažene s takimi trtami, bi se naše vinogradništvo vse drugače izplačevalo kot sedaj, ko se nič ne brigamo, kaj da sadimo in cepimo. Bilo bi pa še dosti drugih, dalekosežnih vprašanj, ki bi se dala tem potom rešiti. Pri tej nalogi bi poleg vodstva, ki naj bi ga imel izkušen in marljiv državni strokovnjak, morali sodelovati vsi razumni vinogradniki. Tekom enega desetletja bi se brez dvoma prišlo do najlepših uspehov. Na kakšen način naj bi se to izpeljalo, bodi prihodnjič pojasnjeno.

B. Skalický.

VPRAŠANJA in ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko - gospodarska vprašanja, ki dohajajo na Slov. kmetijsko društvo kranjsko ali na uredništvo „Kmetovalec“ se načelno odgovarja le v „Kmetovalecu“. Odgovori, ki so splošno poučni, se uvrste med „Vprašanja in odgovore“, na ostala vprašanja se pa odgovarja pisмено, če je priložena znamka za odgovor. Odgovarja se edinole na vprašanja, ki so podpisana s celim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi

črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalecu“ se pri vprašanju nikdar ne natisne vprašalčevega imena, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno, se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki so prišla vsaj 4 dni pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi odgovora na kako kmetijsko - gospodarsko vprašanje, mora priložiti znamko za odgovor. Na vprašanja, ki niso kmetijsko - gospodarska, se ne odgovarja v „Kmetovalecu“, ampak lepismeno, če je pisma priložena. I. K. v znamkah kot prispevek k družbenemu pokojninskemu zakladu. Zadnje zlasti velja za pravne odgovore, ki seveda morejo biti le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh, včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 3. Gnojil sem spomladi vinograd z apnenim dušikom. Trte so vsled slabega obdelovanja in pomanjkljivega gnojenja prejšnjih let oslabele. S čim naj sedaj gnojim, ker mi primanjkuje hlevskega gnoja? Ali še enkrat z dušikom ali z roženo moko? Ali se naj dušik, oziroma rožena moka razsiplje po vsem vinogradu ali samo zakopava k trti? Koliko gre rožene moke na ha? Kako pogojnim zanemarjenim trtam? (I. O. v B. C.)

Odgovor: Če ste že spomladi gnojili svoj vinograd z apnenim dušikom, potem ni umestno, ga gnojiti letos tudi z istim umetnim gnojilom, ker drugače bodo trte prebohotno rasle. Apneni dušik učinkuje namreč močno še drugo leto. Če hočete pripraviti trtam v zemlji dobro zalogo dušika in fosfatov, je najbolje, da pognojite sedaj z roženo moko (14 % dušika) in morda tudi s kostno moko (32 % fosforne kisline in 4 % dušika). Primanjkovalo Vam pa bo sprsteninskih snovi v vinogradu, če nimate hlevskega gnoja. Tega lahko nadomestite samo z zelenim gnojenjem. Umetna gnojila se v vinogradih raztrosijo po celi površini in potem podkopljejo, kajti trta požene svoje korenine na vse strani, najmanj hranil pa vsrka vase ob deblu, torej podkopavanje gnojil ob deblu najmanj hasne. Rožene moke se potrebuje na ha 200 do 250 kg. Ne škodi pa tudi večja množina, ker se to gnojilo v zemlji ne izgubi, ampak se počasi razkaja in učinkuje več let zaporedoma. Kostne moke se vzame do 200 kg na ha in deluje ravnotako polagoma, učinek je torej manj viden, pa trajen.

Vprašanje 4. Po demobilizaciji sem kupil iz vojaškega skladišča par sodov, ki so pa pustili, t. j. brez vsakega, tudi vinskega duha. Kako pripravim puste sode, da lahko vanje vlijem dobro vino brez kvara? (I. N. v A. V.)

Odgovor: Sode, ki imajo duh po puščobi, se pripravi za vino na ta način, da se jih najprej opere z vrelim kropom. Potem se vlije v sod vrel krop, v katerem smo raztopili en kg sode. Ta lug se pusti v sodu nekaj časa; medtem se ga večkrat prevaja, da pride sodova raztopina v dotiko z vsemi deli dog. Nato se sod opere tolikokrat s čisto vodo, dokler ne teče ta popolnoma čista iz njega. Slednjič moramo sod oviniti, t. j. v njem kuhati grozdje, da doge vinski mošt usesajo. Tako popravljen sod je takoj poraben za vino. Natančnejše podatke o pravilnem ravnanju s sodi, najdete v »Gospodarskem navodilu« št. 14.: »Kako se pravilno ravna z vinsko posodo,« ki je dobite pri Slovenski kmetijski družbi za 50 vin. komad. Na sličen način se oparijo tudi novi sodi in kadi za kuhanje vina.

Vprašanje 5. Vsi upravičenci skupnega pašnika smo si že pred leti na podlagi soglasnega in spisanega dogovora, ki smo ga vsi podpisali, oziroma podkrižali, med seboj razdelili to skupno zemljišče. Nekateri upravičencev smo svoje deleže z velikim trudom izpremenili v njive in travnike, dočim ostali nemarni posestniki niso na svojih delih ničesar ukrenili, pač pa nam sedaj zavidajo dohodke in zahtevajo novo razdelitev. Pripomniti je, da se je ta razdelitev izvedla le med nami, ne da bi to bilo zemljejknjižno urejeno. Ali imajo danes nezadovoljneži pravico razdreti soglasno dogovorjeno razdelitev? (A. Ž. v K.)

Odgovor: S skupno lastjo morejo lastniki na podlagi soglasnega dogovora storiti, kar hočejo, četudi ni bila ta razdelba zemljiščno izvedena. Z razdelbo skupnega zemljišča ste glede njegovega uživanja med seboj sklenili pravnoveljavno pogodbo, ki se da zopet razdreti le potom soglasnega sklepa upravičencev. Posamezni upravičenci pa ne morejo samovoljno odstopiti od pogodbe. S tega pojasnila lahko razvidite, da oni, ki so sedaj nezadovoljni z razdelitvijo, ne morejo sami razdreti pogodbe, ki so jo sami sklenili ali pa njih predniki.

Vprašanje 6. Letošnje žito je bilo v našem okraju zelo snetjavo. Ker so trosi žitnih sneti prisli tudi med otrobe, zato mi nekateri odsvetujejo, pokladati iste živini, češ da so trosi živalskemu telesu zelo škodljivi in da je vsled zastrupljenja krvi v takih slučajih poginilo že mnogo živali. Vprašam, ali smem pokladati živini otrobe, v katerih so trosi žitnih sneti? (Z. T. v D.)

Odgovor: Vprašanje glede strupenosti in škodljivosti trosov žitnih sneti živalskemu organizmu, je bilo že v letu 1915. razrešeno, in sicer je večina znanstvenikov dokazala, da trosi žitnih sneti niso strupeni. Spis o smrti dunajskega tržnega nadzornika vsled okuženja po trosoh žitnih sneti, ki ga je v letu 1916. priobčil dunajski časopis »Zeit«, je povzročil, da so se nekateri znanstveniki začeli nanovo pečati z vprašanjem o strupenosti in škodljivosti trosov žitnih sneti. V lanskem znanstvenem časopisu »Zemědělský archiv« (št. 3—4), pa je priobčena razprava dr. inž. Baudyša, profesorja kmetijskega oddelka praške tehnike, v kateri objavlja, da je na podlagi dolgoletnih znanstvenih poiskov, ki jih je napravil na živalih in na sebi samem, prišel ponovno do zaključka, da trosi žitnih sneti niso živalskemu in človeškemu telesu strupeni in istemu tudi sicer ne škodujejo. Z ozirom na to dejstvo, je torej pokladanje otrobov, v katerih se nahajajo trosi žitnih sneti, živini neškodljivo. Opomniti pa je, da pridejo trosi neprebavljeni zopet iz živalskega telesa in se z gnojem v takem slučaju prenesejo zopet na njivo, kjer vzkale in okužijo mlade rastline.

T.

Vprašanje 7. Koliko litrov olja in makovih tropin je mogoče dobiti iz 100 kg makovega semena, ako se olje pridobiva iz njega potom stiskalnic? (V. B. v P.)

Odgovor: Iz 100 kg makovih tropin se dobi 35—40 kg olja, ki se ga uporablja za pripravo jedil, kot primes barvam in raznim tehničnim namenom. Poleg olja pa se dobi okoli 40 kg dobrih in redilnih makovih tropin.

T.

Vprašanje 8. Kakšno hranilno vrednost imajo makove tropine in v kakšni množini jih je pokladati posameznim živalim? (L. M. v Č.)

Odgovor: Makove tropine vsebujejo 3 % beljakovin in 11 % tolšče. So zelo okusne, redilne in lahko prebavljive. Imajo pa to napako, da postanejo kaj rade plesnive in žarke. Pri pokladanju večjih množin tropin iz nezrelega semena povzročajo, da postanejo živali prehodno nekako lene in zaspane. To povzroča v nezrelih semenih se nahajajoči strup opium. Če so tropine od zrelega semena in se jih poklada v primerni množini, potem se ni bati njih škodljivega narkotičnega učinka. Pitani govedi jih je pokladati 2—2 1/2 kg na glavo in dan, ker sicer večja količina učinkuje neugodno na kakoost masti. Mladi govedi, nosnim in doječim živalim kakortudi konjem se ne priporočajo. Mlečnim kravam jih je pokladati 1—1 1/2 kg na glavo in dan.

T.

Vprašanje 9. Imam kravo, ki se bo oteletila šele meseca aprila, ima pa že sedaj malo mleka in še to je že dlje časa grenko in sedaj postaja celo sirasto. Ali je to znamenje kake bolezni, dasi je krava drugače ješča in vi-

deti zdrava; samo to sem opazil, da kaj rada liže poleg stoječo kravo. Zakaj ima krava grenko in sirasto mleko? (S. P. v Š.)

Odgovor: Da krava že tri mesece pred otelevitvijo izgubi mleko, ni nič nenavadnega. Tudi to ni nič redkega, da molzeje krave v zadnji dobi brejosti grenko mleko, ki se hitro samoodcebe zasiri. Če je grenkobi v mleku in nagnjenju k zasirjenju vzrok visoka brejost krave, se ne dá ničesar ukreniti, kakor počakati, da se krava oteli, s čemer preneha tudi ta napaka mleka. Toda takemu mleku so večkrat vzrok tudi posebni kvarljivi bakteriji, ki se zaploče v vimenu in na njem. V takem slučaju je treba pač vime razkužiti, da ne pridejo vanj trosi teh kužnih bakterijev. Grenko mleko pa povzroča tudi slaba krma ali bolezen v prebavilih. Vaša krava liže poleg stoječo kravo. Če to ni razvada, potem je posledica bolezni presnavljanja, ki prihaja od krme, ki ji nedostaja beljakovin in rudninskih snovi. Razmeroma precej zgodnjo ponehanje mleka v zvezi z lizanjem krave in z bolnim mlekom vzbuja sum, da pokladate preslabo krmo, oziroma premalo tečnih krmil. Skušajte kravo krmiti z deteljo ali dobrim senom, po možnosti z otrobi, lanenimi tropinami ali z drugimi močnimi krmili, pa smo prepričani, da v kratkem preneha ta nedostatek pri Vaši kravi.

Vprašanje 10. V našem kraju narada kokoši bolezen, ki jo ljudje »piko« imenujejo. Pod jezikom se naredi trda koža, ki rase in povzroča, da postanejo kokoši žalostne in povečajo peruti. Hranijo se le malo ali nič. Glas postane hripav, kokoši oslabe in poginejo. Kakšna je ta bolezen, kaj jo povzroča in kako se jo zdravi? (M. J. v P.)

Odgovor: Gori opisana bolezen, na kateri obolijo tudi druge vrste ptic, je vnetje sluznih kož v dihalih. Bolezen, ki jo povzročajo bakteriji, je nalezljiva in nastopa pri kuretni slično kakor difterija ali davica. Na jeziku, pozneje tudi v požiralniku in sapniku rase bela rožena koža (eksudat), ki ovira požiranje in dela bolečine. Bolezen se pokaže tudi na očeh in na roži, ki postane bleđa. Tako obolele kokoši prenehajo z nesenjem jajec, ostanejo ponavadi v kurnjaku, povešajo peruti in vidno pešajo. Če se rožna koža ali pika v 4—6 dneh ne ognoji in predre, se potem strdi in žival pogine. — Bolezen se zdravi s tem, da se odstrani rožena koža, kar pri nas ljudje napravijo na ta način, da jo, ko se pika ognoji, prederejo s šivanko. Paziti je pri tem, da ni šivanka rjasta, kar lahko povzroča zastrupljenje. Predrto piko se izmiva z mlačno vodo, v kateri je raztopljenega 1—2 % peklenskega kamna (srebrnov nitrat). Priporočljive so tudi 1—2 % raztopine krolina, citronove ali mlečne kisline. (Omenjene kemikalije je dobiti v lekarnah in drogerijah.) Če se je bolezen razširila tudi v nosu, je tudi vanj vbrizgati to vodo. Mazanje jezika in nosnic z oljem ali maslom olajša dihanje in bolečine. Ker je davica zelo nalezljiva bolezen, je v prvi vrsti potrebno, da se obolele živali takoj ločijo od zdravih, gnoj iz okuženega kurnjaka sežge in kurnjak opere z vročim lugom. Tam, kjer ni še nastopila bolezen, naj se daje 1/2 % karbolno ali lugovo vodo, da se bolezen prepreči.

P. j.

Vprašanje 11. Letos nameravam urediti nanovo vinograd, ter vprašam, ali naj sadim ameriški necepljeni les, takozvane ključe, ali pa cepljenke, ki se dobe pri podružnicah Slov. kmet. družbe, s katerimi trtami dobim preje dober in stalni vinograd in ali je zanesljivo, da se take, dobro požlahtnjene cepljenke ne posuše? (A. T. v Č.)

Odgovor: Najhitreje in najceneje pridete do obnovljenega vinograda, če sadite suhocepljene in stratificirane

trte, posebno pa, če si take trte sami doma vzgojite. Če sadite v vinograd dobro zaraščene cepljenje, so ravnotako trpežne kot na zeleno cepljene trte. Naročite si pri Slov. kmet. družbi za 50 vinarjev spis »Zeleno ali suho cepljenje trte« (Gospodarsko navodilo št. 24.), kjer najdete v tem oziru natančno poučilo. Prečitajte tudi naslednji odgovor.

B. Skalický.

Vprašanje 12. Slišal sem že večkrat, da se trte na suho tudi pozimi lahko cepijo. Ker pa ni pri nas nobeden vinogradnik o tem poučen, prosim pojasnila, ali se pozimi res lahko cepi, in sicer kar na rezine od divjakov, ali morajo biti v to svrhu mogoče že vkoreninjeni divjaki in kako se cepi ter kako je nadalje vzgajati cepljenje? (L. V. v V. D.)

Odgovor: Suho cepljenje in stratificiranje ameriških ključev je najboljši način, s katerim se pridelajo za nasaditev vinograda potrebne cepljenke. Cepijo se na ta način lahko tudi vkoreninjene trte (bilfe), ki se potem sade naravnost v vinograd. Vsako leto spomladi se prirejajo v državni trtnici v Bršlinu pri Novem mestu cepilni tečaj, za katere se žal vinogradniki le malo zanimajo. Natančno je ta način cepljenja in vzgajanja trte opisan v VIII. zvezku kmetijske knjižnice, ki je izšel že l. 1907. in se glasi: »Siljenje in kaljenje ameriških ključev,« ter jo dobite pri Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani za 60 vinarjev.

B. Skalický.

POPOČILA IN OBJAVE PODRUŽNIC.

Tišina v Prekmurju. Dne 11. januarja se je vršil v prostorih tukajšnje ljudske šole ustanovni občni zbor podružnice »Slovenske kmetijske družbe« za Tišino in okolico. Potovalni učitelj gospod Frančišek Vojsk je v svojem izborni zasnovanem govoru obrazložil sedanji splošni gospodarski položaj, očrtal važnost agrarne reforme, katere pravična izvedba je danes skoraj v vseh državah socialna potreba, ter dokazal v svojih končnih izvajanjih namen in pomen strokovne organizacije vseh kmetovalcev v okrilju Slov. kmet. družbe. Kmetovalci iz Tišine in okolice, ki so se v velikem številu udeležili tega zborovanja, sledili so z zanimanjem izvajanjem gosp. govornika. H koncu je bil izvoljen odbor, kakor sledi: načelnik: Jožef Kuhar, posestnik na Gradišču, tajnik: Ivan Horvat, posestnik v Tišini, blagajnik: Alojzij Varga, posestnik v Tropovcih. Razentega si izvolijo kmetovalci iz okoliških vasi po enega odbornika, katerih imena se naknadno naznanijo. S to za tukajšnji okraj velepomembno ustanovitvijo je storjen prvi korak k strokovni organizaciji kmetovalcev. Na njih je sedaj, da pristopijo do zadnjega h kmetijski podružnici, kajti čim več nas bo, tem močnejši bomo in tem več bomo dosegli v lastno in svojo stanovsko korist. — Z ustanovitvijo kmetijske podružnice vsejano seme bo rodilo tedaj obilen sad.

Vsem podružnicam Slovenske kmetijske družbe.

Ker mnoge podružnice kmetijske družbe, posebno nanovo ustanovljene, ne vedo, kako se naj pravilno vrši *podružnični občni zbor*, je potrebno, da se ponovijo tisti paragrafi družbenih pravil in poslovnika, ki pridejo pri tem v poštev. Ta objava je posebno važna vsled tega, ker se bodo letošnjega rednega občnega zbora kmetijske družbe udeležili tudi zastopniki izvenkranjskih podružnic, ki morajo biti tako izvoljeni, kakor to določajo sedanja pravila.

Po 31. § družbenih pravil more biti pravi ud kmetijske družbe le tisti, ki vplača udnino za tisto leto najkeseje do 31. marca. Kdor pravočasno ne plača udnine, preneha samoobsebi biti u¹ družbe in izgubi seveda vse pravice družbenih udov. Vsled tega se pozivljejo vse podružnice, da čimprej zberejo vso udnino, ugotovijo s tem število svojih udov in dološljejo dotični imenik udov družbi, da se udom zamre doposlata »Kmetovalca«. Potem skličejo občni zbor, si izvolijo na njem odbor, če je bivšemu odboru potekla triletna doba, dalje na podlagi števila udov zastopnike za občni zbor družbe, sklenejo svoje letne račune, sestavijo bilanco in natančen inventar in vse to dološljejo s primernim poročilom vred glavnemu odboru kmetijske družbe.

Na občnem zboru podružnice smejo glasovati le pravi udje (§ 8. poslovnika), to so osebe, ki se dejanski pečajo s kmetijstvom, ali odborniki podružnic (§ 4. dr. pravil). Odbor podružnice se voli za tri leta in je izvoljene odbornike naznaniti glavnemu odboru (§ 29. dr. pravil). Ravnotako je naznaniti družbenemu vodstvu na podružničnem občnem zboru pravilno izvoljene delegate z imenom ter se ti ne morejo z drugimi osebami nadomestiti.

Pravico, poslati delegate na občni zbor kmetijske družbe, imajo le one podružnice, ki v tem letu obdržijo pravilno sklicani občni zbor, na njem izvolijo, če je doba za to, svoj odbor in delegate. Podružnicam, ki se ne drže tega pravila in naredeb, določenih v družbenih pravilih in v poslovniku, se ne more priznati pravica zastopstva na občnem zboru kmetijske družbe. Delegati, izvoljeni na lanskem podružničnem občnem zboru, ne morejo zastopati podružničnih udov na letošnjemu družbenemu občnem zboru, če niso letos ponovno kot taki izvoljeni.

To so v glavnem temeljna načela glede podružničnih občnih zborov kakor tudi glede pravih udov sploh. Kot pojasnilo k tem naj sledi izveček iz družbenih pravil in poslovnika o točkah, ki imajo pomen posebno za podružnice in njih poslovanje, kar je potrebno z ozirom na veliko število izvenkranjskih podružnic, ki so se ustanovile šele v minulem letu in niso še večje sedanjim družbenim pravilom.

§ 4.

Pravi udje smejo biti le neomadeževane samolastne osebe, ki se dejanski pečajo s kmetijstvom, bodisi kot lastniki ali kot užitniki posestev, ki je od njih predpisana zemljarina. Pravi družbeni udje morejo postati tudi načelniki in odborniki podružnic, potem načelniki, oziroma predsedniki gospodarskih in kmetijskih zadrug in društev za čas svoje poslovne dobe ne glede na to, ali so lastniki ali užitniki kakega zemljišča ali ne; dalje absolventje kmetijskih šol, ki delujejo v deželi kot strokovni učitelji ali kot gospodarski uslužbenci, in slednjič vsi živinozdravniki, razen vojaških, dokler se dejanski pečajo z živinodravništvom.

§ 7.

Pravi udje imajo pravico:

2.) udeleževati se družbenih zborov, shodov in izletov, ki so izrecno splošno pristopni, potem podružničnih občnih zborov, kjer imajo edini pravico glasovati ter na teh zbora voliti podružnične zastopnike za družbeni občni zbor (§ 31.)

§ 8.

Podporni udje imajo vse pravice in dolžnosti pravih udov, nimajo pa pravice glasovati in voliti na podružničnih občnih zbora; pač pa morejo tu bivajoči podporni udje voljeni biti, in postanejo potem za dobo, ki so zanje bili izvoljeni, pravi udje.

§ 10.

Kdor hoče samodsebe izstopiti iz družbe, mora to naznaniti, kadar je treba plačati letnino. Kdor odreče plačilo letnine, ga je šteti, da je izstopil iz družbe.

§ 26.

Podružnica mora imeti najmanj 20 pravih udov, da se potrdi njena ustanovitev in da dobi pravico poslati svojega zastopnika na družbeni občni zbor.

§ 29.

Pravi udje posameznih podružnic volijo iz svoje srede z nadpolovično večino glasov na tri leta iz podružničnega načelnika in najmanj štirih drugih udov sestavljen odbor, ki vodi in oskrbuje podružnična opravila in ki izvoli iz svoje srede načelnikovega namestnika ter po potrebi tajnika, blagajnika itd. Voljeni morejo biti tudi podporni udje.

Izvoljene odbornike je naznaniti glavnemu odboru; ko jim poteče službena doba, smejo biti iznova izvoljeni.

Odbor pripravlja, kar je treba za zборе svoje podružnice, in je njen izvršujoči organ.

§ 30.

Predmete, ki jih je obravnavati v podružničnih zbora, kakor tudi njih zaporedno vrsto določa njih podružnični odbor, po čigar sklepu načelnik, povabivši vse podružnične ude,* sklicuje zборе, ki jih vodi kot predsednik.

Da je zbor sklepčen, je treba, da je navzočih najmanj petina vseh podružničnih udov, in da je sklep veljaven, je treba nadpolovične večine glasov navzočih pravih udov.

Glasovati smejo le pravi udje. Glasuje se z vstajanjem in obsedanjem, pri volitvah z glasovnicami. Predsednik glasuje samo pri volitvah in pa tedaj, kadar se glasovi enako porazdele, ter odločuje v zadnjem slučaju, pridruživši se eni polovici enakih glasov.

O zborovih obravnavah je pisati zapisnik, ki ga morajo podpisati predsednik, zapisnikar in vsaj še en ud.

Vsaka podružnica mora zborovati vsaj enkrat na leto.

Vrhutega sme načelnik tudi sicer po potrebi, kadar večina odbornikov ali vsaj deset podružničnih udov zahteva, sklicati podružnični zbor.

§ 31.

Pri podružničnem zboru je:

1. ugotoviti imenik podružničnih udov ter zlasti za beležiti v zapisnik zvržene volitve odbornikov;
2. rešiti računski sklep za preteklo upravno leto ter ga priobčiti glavnemu odboru;
3. posvetovati se o predmetih in predlogih, določenih za občni zbor;
4. določiti denarne potrebščine za tekoče leto;
5. obravnavati ali utemeljevati predloge, da se podeli udom kmetovalcem darila ali priznanja.

6. Voliti podružnične zastopnike za družbeni občni zbor, in sicer na ta način, da podružnica voli za vsakih 40 udov enega zastopnika, pri čemer je manjše število kakor 40 tedaj smatrati za polno, če dosega število 20. Število udov, ki je merodajno za volitev zastopnikov, se ravna po številu onih podružničnih udov, ki so svojo udnino plačali do 31. marca tistega leta, ko je družbeni občni zbor sklican. Če se pa občni zbor skliče pred 31. marcem, tedaj je merodajno število udov, ki so plačali svojo udnino do dneva, ko se je občni zbor sklical.

Pri tej volitvi pa podružnica ni omejena na svoje, to je v svojem imeniku navedene ude, ampak sme voliti

*) Pravočasno objavljeno vabilo na podružnični občni zbor v uradnem glasilu »Kmetovalec« je tudi smatrati za veljavno vabilo vseh udov.

vsakega pravega uda. V občni zbor poslani udje smejo zastopati le po eno podružnico.

Nasvete in predloge, namenjene občnemu zboru v obravnavo, je poslati vsaj 14 dni pred občnim zborom glavnemu odboru, sicer se je ozirati nanje še le na prihodnjem občnem zboru.

§ 33.

Podružnični odbor je sklepčen, če so navzoči podružnični načelnik, oziroma njegov namestnik kot predsednik, in najmanj polovica ostalih odbornikov.

Kar se tiče tega, kako odbor sklepa in kako se piše zapisnik, veljajo zmiselno določbe § 23.

§ 34.

Če po preteku v § 29. določene volilne dobe podružnica ne izvoli v šestih mesecih novega odbora, oziroma načelnika, in če podružnica ni v rednem podružničnem zboru po § 30. veljavno sklenila svoje razdružitve, potem ima glavni odbor pravico sklicati podružničen zbor, povzročiti novo volitev ter skrbeti, da podružnica začne nanovo delovati. Če bi te odredbe bile brez uspeha, potem mora glavni odbor izreči, da je podružnica razdružena. Podružnično premoženje, v kolikor podružnica ni z njim v zmislu pravil dotlej pravnoveljavno razpolagala, prevzame kmetijska družba.

Po § 8. poslovnika mora načelnik podružnice naznaniti vsem udom dnevni red občnega zbora. V zmislu tega § se mora preje objaviti tudi volitev delegatov.

Pozivljejo se torej ponovno vse podružnice, da v tem zmislu in na podlagi družbenih pravil in poslovnika za podružnice nabirajo ude, skličejo podružnični občni zbor in pravilno poročajo o svojem delovanju glavnemu odboru kmetijske družbe.

Slovenska kmetijska družba.

KMETIJSKE NOVICE.

Na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se vrši tridnevni kletarski tečaj od 4. do včevši 6. februarja t. l. Ta tečaj je namenjen v prvi vrsti vinogradnikom in gostilničarjem, ki naj vpošljejo svoje prijave do konci tega meseca podpisane ravnateljstvu. Istočasno si naj vsak sam priskrbi stanovanje.

Ravnateljstvo drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

Na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se vrši od 24. do 26. februarja tridnevni tečaj za obrezovanje trsja ter čiščenje in obrezovanje sadnega drevja. Prijave je vposlati podpisane ravnateljstvu do 15. februarja. Stanovanje si naj priskrbijo udeleženci sami.

Ravnateljstvo vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

Državno vinarsko nadzorništvo v Mariboru, nas prosi priobčiti sledeče: Vsem vinogradnikom, ki so naročili trte pri drž. trtnih nasadih na Štajerskem, oziroma naravnost pri nadzorništvo do konca predpisanega roka, (31. decembra 1919) se raznanja, da presegajo naročila na cepljenke in ključe 2 — 3 krat razpoložljivo množino trt. (Le nekaj tisoč necepljenih korenjakov II. izbire je še na razpolago.) Posamezni naročniki imajo tedaj računati s tem, da se jim bo dodelilo le polovica do ene tretjine naročenih trt. Tozadevne nakaznice se bo razpošiljalo tekom meseca februarja t. l. Ker so torej saloge trt izčrpane, se obenem vsem drugim naročnikom raznanja, da se novih naročil, ki še vedno dohajajo, ne more več upoštevati.

Lesninarska zadruga v Šmarjeti v Rožu. Dne 18. januarja t. l. se je po intervenciji Gospodarske pisarne v Borovljah za Šmarjeto in okolico (Kočuho, Zavoze itd.)

ustanovila »Lesninarska zadruga« v Šmarjeti in v Roku, kot zadruga z omejenim jamstvom. V nje vodstvo, t. j. v načelnništvo, nadzorstvo in razodnštvo so bili izvoljeni sledeči udje: Jožef Korenjak in Andrej Ogris iz Šmarjete, Ignac Korenjak, Matevž Veračnik, Valentin Božič (Woschitz), Valentin Ogris, Ivan Olinovec, Jakob Ogris vsi iz Kočuhe, Anton Korenjak, Nikolaj Korenjak iz Zavoz. Vodstvo te zadruge, kakor dosedanja združniki, so možje našega mišljenja, vsled česar je treba, da se vsi nakupovalci lesene robe odslej obračajo *edinole* na navedeno zadrugo, tedaj ne na posamezne sodarje in druge lesninarje.

Sadjarska anketa. Dne 4. in 5. februarja t. l. se bo vršila pri poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani (Marjanišče) sadjarska anketa, pri kateri se bodo obravnavala sledeča sadjarska vprašanja: Sadni izbor, drevesničarstvo, oskrbovanje in varstvo sadnega drevja, domača sadna uporaba, sadna kupčija in industrija, pouk iz sadjarstva, sadjarska organizacija, sadne razstave in osnutek podrobne načrta za pospeševanje sadjarstva v Sloveniji.

DRUŽBENE VESTI.

* † Gospod Vinko Ogorelec, posestnik na Škofljici pod Ljubljano, je umrl 25. januarja t. l. Rajnki je bil eden najstarejših udov Slovenske kmetijske družbe, namreč skozi 46 let. Svoječas je bil tudi družbeni glavni odbornik ter še v zadnjem času odbornik Samostojnega konjereškega odseka. Umrli Ogorelec je bil jako umen in napreden kmetovalec ter se je vedno pridno udeleževal javnega delovanja za občni blagor. Bodi ohranjen hvaležen spomin vrlemu možu!

(Nadaljevanje družbenih vesti v inseratnem delu.)

URADNE VESTI

Slovenske kmetijske družbe.

Oddaja sadnega drevja.

Pod gorejšnjim naslovom v 24. št. »Kmetovalca« l. 1919, objavljeni razglas se stem preključ, ker z ozirom na sedanje prometne težkoče in 100 % povišanje cen izvoznemu blagu iz Nemčije ni mogla družba skleniti končno veljavne kupne pogodbe. Naročnike tozadavnega sadnega drevja opozarjamo na razglas »Oddaja sadnega drevja iz družbene drevesnice spomladi l. 1920«, ki je priobčen v tej številki našega lista.

Naročniki, ki so denarni znesek (za sadna drevesca iz Nemčije) naprej plačali, naj sporoče, ali naj se poslani znesek vrne ali pa vračuna za sadna drevesca, ki jih bo družba iz svoje drevesnice oddajala.

Slovenska kmetijska družba.

Oddaja sadnega drevja iz drevesnice Slov. kmetijske družbe spomladi l. 1920.

Družbeni udje, ki žele bodočo pomlad kupiti sadno drevje iz družbene drevesnice, naj svoje naročitve priglasijo potem svojih kmetijskih podružnic, oni pa, ki niso uvrščeni v kako podružnico, ustno ali pismeno naravnost v družbeni pisarni, Turjaški trg št. 3. Za vsako naročitev je natančno navesti naslov in zadnjo železniško postajo.

Kmetijska družba ima v svoji drevesnici večinoma e visokodebelnato drevje jablan in hrušek najbolj priznanih vrst, visokodebelnato češpljevo drevje, hruške moštнице in piclo število pritličnih jablan in hrušek. Črešenj,

orehov, kostanjev, trt, gozdnih sadik itd., družba nima. Ker je zaloga posameznih plemen in vrst sadnega drevja omejena, si družba pridržuje pravico naročeno vrsto sadnega drevja po svoji previdnosti z drugo nadomestiti.

Cene sadnemu drevju so sledeče:

Drevo I. vrste 8 K.

» II. » 6 »

Te cene veljajo brez zavoja in se slednji posebej zaračuni.

Na naročitve, ki se morajo po železnici pošiljati, se bo le tedaj oziralo, ako se naroči vsaj deset drevesc.

Naročila na sadno drevje je družbi sporočiti najkasneje

do 29. februarja t. l.

Na naročitve onih, ki niso plačali udnine, se ne bo oziralo. Drevje, ki je prevzamejo udje osebno v družbeni drevesnici, se bo oddajalo

od 20. do 30. marca t. l.

Eventualne izpremembe o oddaji se razglase v »Kmetovalcu«.

Slovenska kmetijska družba.

Razglas.

Vsem poljedelcem kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev!

Kljub vsem vremenskim neizgodam in kljub vsem drugim nepovoljnim prilikam se sme reči, da je prva žetev v naši osvobodjeni državi zadovoljiva. In ako trud ni rodil povsod zaželenega uspeha, vendar smo z ozirom na razmere, v katerih smo preživeli to prvo leto svobode in urejevanja, v glavnem lahko zadovoljni.

Toda naš narod je upravičen pričakovati, da bo v prihodnje vse bolje in bolje v vsakem pogledu, posebno tudi glede poljedelskega proizvajanja kot nesporno glavne naše pridobitne panoge. Malokatera država razpolaga s toliko in tako plodno zemljo in s toliko in tako povoljnimi ostalimi pogoji za uspevanje vseh kmetijskih panog kakor naša ujedinjena država. Vrhutega je naše Kraljestvo, ki bo lahko izvažalo znatne preostanke poljskih pridelkov, v geografskem in prometnem oziru najbližja onim deželam zapadne in južne Evrope, katerih poljedelska produkcija ne more, čisto niti približno, pokriti domačih potreb in katere dežele je treba zato uvaževati kot najmočnejše uvozne dežele na svetu. Zato smo mi vsi upravičeni nadejati se, da bo v našem ujedinjenem Kraljestvu vzcveto poljedelstvo in donášalo obilnih sadov, razmeroma več, nego v katerikoli drugi izvažajoči državi. In kakršno bo naše poljedelstvo, tako po količini kakor po kakovosti svojih proizvodov, take bodo vse ostale panoge našega narodnega gospodarstva. Procvit našega poljedeljstva, za katerimi je treba stremeti z vsemi silami, nam bo prinesel brezdvomno blagostanje celega naroda in omogočil, da se izpolnijo vse one mnogobrojne in težavne naloge, ki so stavljene v obnem interesu naši novi državi.

Iz tega bo vsak poljделец lahko uvidel, v kaki meri je odvisno od njega in njegovega dela današnja prehrana ljudstva, pa tudi ves bodoči napredek celega našega narodnega in državnega življenja. Zato naj smatra vsakdo za svojo sveto dolžnost, da se čimpreje poprime koristnega dela in da vse svoje delovne sile in vsa svoja proizvodna sredstva uporabi za pomnožitev proizvajanja do najširših mej možnosti. Osobito naj ne ostane neobdelan in neobsejan niti najmanjši kosček rodne zemlje, bodisi da se zaseje ozimina (predvsem pšenica in rž) bodisi jarenina (predvsem krompir, fižol, krompir in razna zelenjava). Da se olajša in pospeši spomladanska setev,

naj se obdela in pripravi tekom zime zemlja, kjerkoli in kadarkoli to dopušča vreme in ostale prilike.

V kolikor ne bi imeli pojedinci, ki so bili ovirani s strani sovražnika ali ki imajo preveč zemlje, z ozirom na kratek čas, dovolj delovnih sredstev, naj jim dadó oni, ki jih imajo odveč, svoja sredstva po zaključku dela na razpolago. Z dobro voljo se more to vse izvesti potom prošnje ali potom kakenga drugega načina vzajemnosti. Naj se ne dopušča, da delovna živina ali poljedelsko orodje in stroji počivajo brez koristi, dokler so neobdelana zemljišča sosedov in soobčanov. Isto velja glede posojevanja potrebnega dobrega semena kakortudi glede izvršitve vsega drugega poljskega dela, kjerkoli sredstva in delovne sile poedincev ne zadostujejo, da bi si oskrbeli potrebno seme in izvršili pravočasno tekoče posle. Osobito naj se ima ves obzir napram sirotam padlih, pomrlih in onemoglih družinskih očetov, katerim dolgujemo mi vsi za izvojevano današnjo svobodo in za bodoči naš napredek ne samo zahvalo, temveč tudi gotovost, da jim nudimo potrebno dejansko pomoč.

Vsem predstaviteljem državnih in samopravnih oblasti kakor vsem uvidnim državljanom v Kraljestvu je obratiti pažnjo na to, da z besedo in delom pomorejo udeleževati zgoraj označene misli o vzajemni pomoči in o nujnosti, da se poljedelska produkcija v prihodnjem letu ojači v vseh ozirih do skrajne meje možnosti. To neizprosno in nujno zahtevajo življenski interesi celega našega ujedinjenega naroda in cele naše ujedinjene domovine. Samo po tej poti bomo dospeli v najkrajšem času pred vsemi drugimi državami do zaželenega občnega blagostanja.

V Beogradu, dne 22. novembra 1919.

Zastopnik Ministra Poljoprivrede i Voda
Podpredsednik min. sveta
Juraj Biankini.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slov. kmetijske družbe na Bledu, ki bo 8. februarja t. l. v »Blejskem Domu« ob treh popoldne.

SPORED:

1. Poročilo načelnika; 2. pregled računov za 1919.; 3. pobiranje udnine; 4. skupna naročila na umetna gnojila; 5. raznoterosti.

Opomnja: Če bi ob določenem času ne bilo navzočih zadostno število udov, se bo vršil pol ure pozneje drugi občni zbor, ki bo sklepal ne glede na število navzočih udov.

Simon Kežar, načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slovenske kmetijske družbe Velenje, ki se vrši v nedeljo, 15. februarja 1920, po rani službi božji v »Društvenem Domu« v Šmartnem.

SPORED:

1. Poročilo odbora; 2. pregled računov za leto 1919; 3. volitev načelnika in odbora; 4. volitev delegatov za občni zbor Slov. kmetijske družbe; 5. predavanja o gnojilih; 6. razni nasveti in predlogi.

V slučaju nesklepnosti, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor z istim sporedom, ki bo sklepal ne glede na število navzočih udov.

Odbor.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slov. kmetijske družbe v Cerknici, ki bo v nedeljo, dne 22. februarja t. l. ob eni uri popoldne v hiši načelnika.

SPORED:

1. Poročila načelnika; 2. poročilo blagajnika; 3. pregled računov; 4. volitev 2. delegatov za občni zbor Slovenske kmetijske družbe v Ljubljani; 5. slučajnosti.

Matija Obreza, načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slovenske kmetijske družbe v Šmartnem pri Litiji, ki bo v nedeljo, 8. februarja 1920 v »Društvenem Domu« ob poltreh popoldne.

SPORED:

1. Poročilo načelnika; 2. pregled računov za leto 1919; 3. volitev načelnika in odbora; 4. naročila kmetijskih potrebščin; 5. določitev delegatov za občni zbor v Ljubljani; 6. raznoterosti.

V Šmartnem pri Litiji, 23. januarja 1920.

M. Rihar, načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slovenske kmetijske družbe v Kostivnicah, ki bo v nedeljo, 8. febr. 1920 v prostorih ljudske šole po sv. maši ob devetih dopoldne.

SPORED:

1. Poročilo načelnika o poslovanju v prejšnjem letu; 2. poročilo tajnika o došlih dopisih, ter njih rešitev in sklep računov za leto 1919; 3. volitev računskih preglednikov; 4. volitev načelnika in novega odbora za dobo treh let; 5. volitev 3 delegatov za občni zbor Slov. kmetijske družbe; 6. razni predlogi.

Če bi ob določenem času ne bilo navzočih zadostno število udov, vršil se bo pol ure pozneje drugi občni zbor, ki bo sklepal ne glede na število navzočih.

Alojz But, načelnik.

V a b i l o

k ustanovnemu občnemu zboru kmetijske podružnice za Rudnik in okolico, ki bo v nedeljo, 8. febr. t. l. ob devetih dopoldne (po sv. maši) v šoli pri g. Globokarju (Damjanu)

SPORED:

1. Nagovor; 2. volitev načelnika in ostalih odbornikov; 3. slučajnosti.

Pripravljalni odbor.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slovenske kmetijske družbe v Rajhenburgu ob Šavi, ki bo v nedeljo, 22. februarja 1920. ob devetih dopoldne v kaplaniji.

SPORED:

1. Poročilo predsednika; 2. poročilo funkcionarjev; 3. volitev odposlancev na družbeni občni zbor; 4. sprejemanje novih udov; 5. slučajnosti.

Kmetje, pridite polnoštevilno!

A. Kuněj, predsednik.

Ponudniki in kupci plemenske živine.

(Pod tem naslovom Slovenska kmetijska družba odalej naprej redno objavlja vse one lastnike plemenske živine, ki so pri volji plemensko živino prodati in vse one kmetovalce, ki jo želijo kupiti, a čemur je dana prilika prodajalcem in kupcem stopiti v stik in tako poskrbeti za zamenjavo plemenske živine. Priglašati je nakup in ponudbo vseh vrst moških in ženskih plemenskih živali ter naj vsak priglasilec natančno prijavlji svoj naslov, vrsto domače živali, njen spol, pasmo, starost, število itd.)

Kupitise želi:

Prasločka, 12 tednov starega, kupi Franc Smrekar, posestnik Jesenice-Fužine št 3.

Bika, montafonske pasme od 18 mesecev do dve leti starega, kupi ali pa zamenja za svojega »Oskrbništvo graščine Slivnica pri Mariboru«.

Merjasca, jorkširske pasme, eno do dve leti starega, kupi »Oskrbništvo graščine Slivnica pri Mariboru«.

Bika sive pasme, 17 mesecev starega, proda Ivan Strbenc, posestnik, Srednje Radence št. 3, pošta Stari trg pri Kočevju.

L. IV.

KONJEREJEC.

Štev. 1.

Uradno glasilo samostojnega konjerejskega odseka Slov. kmetijske družbe v Ljubljani.
Uredniška priloga 2. štev. „Kmetovalca“ 1. 1920.

Vabilo

k pristopu kot ud k Samostojnemu konjerejskemu odseku štev. I. Slovenske kmetijske družbe, čegar delokrog obsega bivšo kranjsko deželo in okrajno glavarstvo Borovljsko na bivšem Koroškem.

Samostojni konjerejski odsek štev. II. Slovenske kmetijske družbe ima svoj delokrog na Spodnjem Štajerskem in v Velikovškem okrajnem glavarstvu na Koroškem.

Vsled vojne je samo po sebi ponehalo redno delovanje bivšega Samostojnega konjerejskega odseka prejšnje c. kr. kmetijske družbe kranjske. Lansko leto se je to delovanje sicer poživel, toda zaenkrat le v začasni obliki na podlagi poprej veljavnih odsekovih pravil.

Da se konjereja kot važna panoga kmetijstva po možnosti pospešuje s sodelovanjem vseh konjerejcev, ki imajo zmisel za smotrno delo, je začasni odsekovi odbor v svoji seji 19. januarja t. l. sklenil, sklicati najkeseje do meseca aprila odsekov občni zbor, ki bo imel nalogo voliti nov stalni odbor ter odsekova pravila tako predelati, da se bo moglo podrobno delo v prosep konjereje, zlasti vodstvo matičnih knjig priznanih plemenskih kobil, prenesti na krajevne odbore po celi delovni pokrajini.

Preden se pa skliče odsekov občni zbor, je urediti imenik njegovih udov, kajti sedanja ni več merodajen, saj se udnina za odsek že pet let ni pobirala.

Ud samostojnega konjerejskega odseka štev. I. Slovenske kmetijske družbe more postati vsak konjerejec gori označene delovne pokrajine, ki je ud Slovenske kmetijske družbe in ki vrhutega še posebej plača na leto 5 K udnine.

Udje Slov. kmetijske družbe, ki tedaj istočasno hočejo postati udje njenega Samostojnega konjerejskega odseka štev. I., naj pošljejo udnino za odsek za 1. 1920. v znesku 5 K najkeseje do 15. marca t. l. na naslov odseka v Ljubljani, da bo potem mogoče vse potrebno ukreniti za sklicanje rednega odsekovega občnega zbora.

Samostojni konjerejski odsek štev. I. Slovenske kmetijske družbe v Ljubljani.

Navodila podkovnim kovačem, kako je konje podkovati, da se kopita cela in zdrava ohranijo.

1. Najpreje pogledj, kako konj stoji in potem razumno presodi kje in koliko boš kopito skrajšal (porezal).

2. Pri snemanju podkve pazljivo kvišku pregni ter zravnaj vse zaklepke (nete) in potem potegni vsak žrebelj *posebej* iz kopita, da ne okrušiš kopitovega roga.

3. Pri porezavanju kopita pošči plji s čipalnimi kleščami le nosilni rob stranske in prstne stene, petne stene pa le tedaj, če je peta izjemno visoka. Za tem zaokroži vnanji ostri rob s strugačo in nosilni rob pa poreži popolnoma ravno. *Ne porezuj pet nepotrebno!* Prvi pogoj, da ostane kopito zdravo in trdno, so močne pete, ki v isti meri nosijo teža telesa, kakor ostali deli nosilnega kopitovega roba.

Ena največjih napak podkovnih kovačev je premočno porezavanje pet. Tudi ne smeš kopita nikdar tako porezati, da bi podkev ležala samo na vnanji polovici nosilnega kopitovega roba, ker potem nima kopito zadostne opore in se zato rog kruši.

4. Podkev bodi teži konja primerno močna in tako skovana, da sta vnanji dve tretjini podkvine širine na gorenji plati popolnoma ravni in gladki, vsled česar ima kopito zadostno oporo. Le notranja tretjina širine gorenje podkvine plati bodi toliko poševno skovana (posneta), da ne tišči na podplate. Reža (falc) na podkvi bodi toliko od vnanjega njenega robu oddaljena, da vodijo v njej prebite luknje na belo črto kopitove stene in da zabiti žrebelj zaseže zadosti rožene stene. Nič ni kopitu bolj kvarnega, kakor podkev, ki ima preveč poševno skovano podplatno ploskev, reže pa preblizu vnanjega roba. Taka podkev pokriva le ozek vnanji del nosilnega robak, ki ne more nositi cele teže konja in žreblji pa ne morejo zaseči dovolj rožene stene. Posledica take nepravilno kovane podkve je, da se rožena stena kruši in kvari.

5. Oprimnica (grif) bodi primerno široka, ne predebela, zlasti pa ne previsoka. Višina oprimnice naj znaša za velike težke konje 9 do 11 mm, za manjše in lažje 6 do 8 mm. Visoke oprimnice so posebno za ploščnata kopita z nizkimi petami zelo škodljive in povzročajo, da postaja kopito še bolj ploščnato in skvarjeno.

6. Luknje prebijaj le na spodnji podkвинi plati skozi rezo, ker le tedaj se glava žreblja dobro pogrezne.

7. Podkve umerjaj vedno tako dolge, da pete popolnoma krijejo. Neodpustljiva zanikernost je, umerjati prekratke podkve, ki ne pokrivajo popolnoma pet, *jim zato ne dajejo zadostne opore in vsled tega pete niso zmožne nositi teže konja v oni meri, kakor ostali deli nosilnega roba*. Pazi tudi, da vmeriš podkve po zadnjem delu kopita nekoliko širše: v začetku petne stene vsaj za en milimeter, na konci za 2 do 3 mm širše, pri težkih konjih pa tudi več.

8. Kadar vmerjaš podkev, bodi ta zadosti vroča, da se lahko hitro uravna po kopitu. Predolgo je ne drži na kopitu, da ga nepotrebno ne žgeš. Površno osmoditi nosilni rob, ne škoduje, ker se s tem enakomerno zravna in podkev potem tudi enakomerno na nosilnem robu leži.

9. Preden podkev pribiješ, se prepričaj, če so luknje v redu, če je podkev dovolj dolga in široka in če leži popolnoma enakomerno na celém nosilnem robu in na petah.

10. Kadar podkev pribijaš, zabivaj krepko žreblje s kladivom v podkev, — če treba s pomočjo podkovne sekirice, ki jo nastavljaš na žrebljovo glavico —, potem šele smeš žreblje s podstavljeno strugačo dobro pritegniti. To je silno važno, kajti če se opusti, tedaj se žreblji pri hoji gori potisnejo, zaklepki se dvignejo ter odnehajo in podkev se omaje ali se celo lahko izgubi. Če si hoče lastnik ali hlapec v tem slučaju sam pomagati in podkev pritrditi, tedaj nastajajo oni grdi, veliki zaklepki, ki so pogosto vzrok kresanju. Da je zaklepke dobro zaklepati in v roženo steno vložiti, a jih ne opiliti, temveč s pilo samo pogladiti, je samoobsebi umevno.

11. Imej vedno pred očmi, da je kopito živi del telesa, zato ravnaj z njim previdno in premišljeno.

Razdelitev državnih žrebcev mrzlokrvne pasme v ozemlju Slovenije za plemensko dobo 1920.

Okrajno glavarstvo	Kraj postaje	Ime in pasma žrebca
Bre- žice	Sevnica	285 Gumbert II, Noričan 347 Brabant "
	Avjavaras	162 Nanos, " 62 Louis, Belgijc " 44 Kras, Noričan
Celje	Bukovžlak	179 Salomon, Belgijc 175 Mathurin, "
	Čeplje	497 Bogdan Bucephal, Bel. 42 Biser, Noričan
	Konjice	43 Silni, Noričan 188 Barnum I, Noričan
	Ložnica	8 Balsam Gregor I, Nor. 119 Apollo, Noričan
	Male Braslovče	130 Podarke de Scailmont, Belgijc
	Poljše	144 Marquis, Belgijc
	Prekope	70 Maks I-9, Noričan 255 Bob, Belgijc
	Spodnje Selce	18 Cadet Thesens, Norič.
	Šmarje pri Jelšah	101 Blass, Noričan 390 Stern, "
	Št. Jur ob južni železnici	67 Cavolus, Noričan 122 Norbert II, Noričan 132 Gacha, Belgije
Kamnik	Sv. Peter v Savinjski dolini	66 Erhard, Noričan 1 Bogatin, Belgijc 446 Marquis de Ron, Belg. 75 Hrast, Noričan
	Dobrava pri Komendi	444 Albin Wied I, Noričan 370 Hedor II, " 476 Hedor III, "
	Dragomelj	50 Blisk, "
	Krašnja	54 Brdavs, "
	Podgorje p. Kamn.	441 Allod Norbert II, Nor.
Kranj	Trzin	367 Luno II, Noričan
	Naklo	52 Triglav, "
	Praprotna	387 Andre Berger I, "
	Polica	382 Theseus II, "
	Pristava pri Tržiču	358 Brillant III, "
	Stražišče p. Kranju	72 Planinec, " 383 Stern, "

Okrajno glavarstvo	Kraj postaje	Ime in pasma žrebca
Kranj	Virmaže	385 Bodo Georg, Noričan
	Voglje	379 Liefering, „
Litija	Podlipovica	45 Jadran, „
	Vače pri Litiji	369 Dietrich, „
Ljubljana	Brest	410 Elias, „ 470 Amati Blass, „
	Lanišče	398 Alarm, „
	Ljubgojna	393 Herkules, „
	Log	405 Asti Brillant I, „ 438 Biber Herk II, „
	Paradišče	380 Rudi I, „
	Št. Vid pri Ljublj.	362 Opus III, „
	Št. Vid pri Ljublj.	362 Opus III, „
Maribor	Biš	114 Castor, Belgijc 263 Clairon de Coparti, „
	Juriški dol	103 Nikl de Scalmont, „ 413 Marcel, „
	Poljčane	51 Vran, Noričan 107 Škrat, „
	Srkovec	102 Blas III-32, „
	Spodnje Hoče	82 Coquet I, Belgijc 203 Maks d' Langpont, „
	Spod. Porčič	131 Martinet, „ 3 Vajnard, „ 320 Tronton „
Ptuj	Apače	78 Ahorn Dietrich I, Nor.
	Bukovci	121 Luno, Noričan
	Gabernik	329 Geant Goliath, Belg.
	Gajovci	4 Razor, Noričan
	Hardek	345 Brillant, „
	Livanjci	86 Sonjak, „
	Meretinci	74 Bari Printemps, Belg.
	Mezgovci	39 Rož, Noričan
	Mihovci	106 Bravo I, „
	Obrež	40 Luno II, „ 161 Griming, „
	Podvinei	123 Calvados, Belgijc
	Savci	17 Bandit Ernest I, Nor. 120 Polluks IV-10, Norič.
	Pleterje	445 Brillant II, Noričan
	Slovenjvas	238 Kruger de St. Jean, Bel.
	Središče	330 Moritz, Noričan

Okrajno glavarstvo	Kraj postaje	Ime in pasma žrebca
Ptuj	Trnovski vrh	65 Bojan, Noričan
	Zlatoliče	111 Dietrich, „
Ljutomer	Orehovci	105 Ernest II, Noričan 189 Brillant, „
	Bled	429 Artus Trum, „
Radovljica	Bohinjska Bela	524 Cilli Stern, „
	Češnjica v Bohinju	47 Dobrač, „ 392 Norbert, „
	Hraše	359 Carlo Maks, „ 394 Georg IV-10 „
	Podhom	384 Georg III. „ 491 Beno Brillant „
	Zgor. Otok	425 Agis Pascha, „ 355 Romeo, „
	Žirovnica	340 Adrian Gregor, „ 421 Calonell Blass, „
	Janžev vrh	356 Kruger, toplokrvno
Slov. Gradec	Velenje	178 Albert Brillant, Norič. 404 Herkul, „
	Šmartno pri Slov. Gradcu	81 Barbarosa aal I, „ 5 Perun „

Konjereja v Sloveniji.

Dolga svetovna vojna je zelo neugodno vplivala na našo konjerejo, in sicer ne samo na število, ampak tudi na kakovost konj. Vojaštvo je namreč pobiralo konje brez razlike na njih spol. Vsled slabih vremenskih razmer in pomanjkanja hlevov na bojiščih kakortudi v zaledju, vsled neracionalnega gospodarstva s konjskim materialom tekom prvih dveh vojnih let, se je število konj znatno skrečilo.

Ako hočemo torej, da se konjereja dvigne vsaj na prejšnjo višino, potem je potrebno, da se ji da dobro podlago. Skrbeti je predvsem za dobre plemenske kobile in za zadostno število prvovrstnih žrebcev-plemenjakov. Naloga konjereja je, skrbeti za vzrejo dobrih živali, kar je mogoče doseči s primernim krmljenjem in negovanjem žrebet. Dorasle in za delo sposobne živali je treba pravilno uporabljati. Umni konjerejec si mora izbrati plemensko kobilu, ki je pasmi in plemenu njegovega okoliša prikladna. Žrebec in kobilu morata biti za medsebojno uplemenitev sposobna, zlasti kar se tiče zunanega in notranjega telesnega ustroja. Kobile mrzlokrvnih pasem vodimo k mrzlokrvnim žrebcom, toplokrvne kobile pa k lahkim žrebcom. Gojiti čistokrvne plemenske živali bodisi te ali one pasme, mora biti cilj naše konjereje. Umni konjerejec plemeni le živali, ki so potomci v rodovniku znanih plemenjakov. Zato je pač važno, da natančno vodimo rodovne knjige. Pasemsko čisti konji se dosti dražje plačujejo kakor pa

križanci. Stremljenje za vzrejo čistokrvnih pasem opazamo dandanes pri vseh umih konjerejcev.

Pri križanju živali različnih plemen, moramo biti pač zelo oprezní in v to svrhu izbirati le prvovrstne in brezhibne živali, ker se sicer slabe lastnosti posameznikov kaj rade podedujejo.

Če ne more dobiti konjerejec za svojo težko kobilo tudi težkega žrebca, pripravi lahko tudi žrebca zlahotne pasme. Potomci takega zaroda so precej živahni, krepkega telesa, dobre prostorne hoje, sicer pa pogostokrat z ozirom na težko truplo, prešibkih nog.

Pri uplemenitvi živali z nasprotnimi lastnostmi, kakor je zgoraj navedeno, se pogostokrat pojavljajo težki porodi. Zrebeta takih staršev je težko presojati, kateri pasmi jih je priklopiti. Navadno imajo dolgo težko glavo, dolg in ozek vrat, ozka in plitva prsa, širok križ, težko hojo in prav pogostokrat ploščata kopita.

Z navedenega sledi, da je najumestneje gojiti čisto pasmo. Za plemo je izbirati plemenjake in plemenice, ki so prikladne za naš okoliš.

Nemškoavstrijska vlada in konjerejski odsek za nemški del Koroške sta odredila v prilog ondotne konjereje, da sme lastnik take kobile, ki jo je prejel ob razsulu bivše Avstrije, od vojaške oblasti pripuščati le tedaj, ako je bila ista po živinozdravniku spoznana kot sposobna za plemo in tudi po pasmi prikladna za uplemenitev v dotičnem okolišu. Tam je istotako in po vsej pravici strogo prepovedano pripuščati kobile toplokrvnih in majhnih pasem (koniki, huculi itd.) k mrzlokrvnim žrebcom.

(Konec sledi.)

KONJEREJSKE VESTI.

Konjerejcem v vednost. Poverjeništvo za kmetijstvo je določilo kot plemenilno dobo za mrzlokrvne žrebce čas od 1. februarja do 31. avgusta vsakega leta. Oskrbnikom državnih žrebcev je pa dovoljeno, da tudi po plemenilni dobi izjemoma pripuščajo žrebce. Skočnina znaša za leto 1920. pri vseh mrzlokrvnih žrebcih izveniši v Prekmurju, 30 K. Ker je za konjerejo velikega pomena, da se po rodnih listih ugotovi, v koliko podeduje zarod gotove dobre ali slabe lastnosti po starših (žrebcu in kobili) in da se že pri plemenitvi izloči take plemenske živali, po katerih podeduje zarod le slabe lastnosti, se konjerejci naprošajo, da dajo na plemenilnih postajah o rodu kobil najboljše pojasnila, da se jih zabeleži v plemenilnem zapisniku in da so potem v prihodnjih letih potrebni plemenski podatki na razpolago.

URADNE VESTI.

IV. seja odbora samostojnega konjerejskega odseka se je vršila 19. januarja t. l. v sejni dvorani Slov. kmet. družbe. Predsednik odseka je pozdravil odbornike, ki so se skoro polnoštevilno udeležili seje, konstatiral sklepčnost, otvoril sejo ter poročal o došlih vlogah in dopisih. Poverjeništvo za kmetijstvo je poslalo dopis z določili glede dobe držanja žrebcev; odsek se strinja z določili pogodbe. V drugem dopisu poroča poverjeništvo, da je bilo v preteklem letu nad 1000 kobil nepravilno zakočenih (mrzlokrvne s toplokrvnimi in narobe). Glede stališča, ki ga naj zavzame konj. odsek v tem oziru, vnel se je živahen razgovor in sklenilo se je, da morajo ostati plemenski okraji, kakor so določeni; kobile se ne smejo pripuščati brez resnične potrebe k drugorodnemu

žrebcu, le tam, kjer ni istorodnega žrebca, sme se to zgoditi, da ne ostanejo kobile neuplemenjene. Postaje z mešanimi žrebci ostaneta za leto 1920 samo Selo in Ig; na teh dveh postajah naj se pouče po postajevojni konjereici o koristi istorodnega plemenjenja. Na dopis poverjenstva za kmetijstvo glede zvišanja oskrbovalnine za žrebce, se je sklenilo priporočati, da se oskrbovalnina zviša vsaj na letnih 2000 kron. Še bolje bi pa bilo in za ohranitev žrebcev koristneje, ako bi se pustila dosedanja podpora, poleg nje bi se pa še dalo za vsakega žrebca 1000 kg ovsa za vsako plemenilno dobo. — Predpisi za licencovane privatne žrebce so se sprejeli in priporočili poverjeništvu v potrditev. Podpora za licenc. privatne žrebce se je določila na 3200 kron. To podporo naj pa dobi lastnik žrebca le: a.) če je žrebec v dotičnem kraju resnično potreben; b.) če lastnik ne zahteva višje skočnine, kakor je določena za državne žrebce in c.) če je pripuščal žrebca skozi celo plemenilno dobo. — Poročila državne žrebčarne o nekaterih izpremembah pri žrebcih so se vzela na znanje. Pritrdilo se je ustanovitvi plemenske postaje z 2 žrebci v Črnomlju. Prošnja občine Vrhnika za ustanovitev žrebčarske postaje se je priporočila in naročilo državni žrebčarni, da poišče pripravnega oskrbnika. Prošnji za nastanitev žrebca v občini Homec se ni ugodilo, ker je v Kamniškem okraju že zadostno število žrecev. — Predlogu vodstva podkovske šole, da se enodnevne skušnje na tej šoli odpravijo in za prehod nadomeste s takimi, ki bodo združene z 14 dnevnim tereotičnim in praktičnim poukom, se je pritrdilo. — Navodila za pravilno podkovanje, kakor jih priporoča vodstvo podkovske šole in ki naj bi bila razobešana v vsaki kovačnici, priporoča odsek Slov. kmet. družbi v založbo. — Sklenilo se je tudi, da naj odsek povrača oddaljenim odbornikom stroške za železnico. Predsednik je poročal o sklicanju odsekovskega občnega zbora, ki se mora po pravilih vršiti v prvem četrtletju vsakega leta. Preden se pa skliče občni zbor, je treba skrbeti, da pristopi k odseku kolikor mogoče veliko udov. Ud odseka postane lahko vsak ud »Slov. kmetijske družbe«, ki svoj pristop naznani in plača 5 kron udnine; udje kmet. družbe se naj povabijo, da pristopijo v večjem številu h konjerejskemu odseku. — V kratkem se vrši v Borovljah sestanek koroških konjerejcev, ki bo združen z licencovanjem žrebcev; tega sestanka se udeležita zastopnika poverjenstva in državne žrebčarne, za konj. odsek pa gg. Jan in Žark. Ker ni bilo nobenega predloga več, zahvalil se je g. predsednik odbornikom za udeležbo in zaključil sejo z naznanilom, da bo pred občnim zborom še ena odborova seja.

Razglas

deželne vlade za Slovenijo, poverjeništvo za kmetijstvo z dne 7. januarja 1920, št. 15, o izvozu žrebet v Nemško Avstrijo.

Centralna uprava za trgovski promet z inozemstvom v Beogradu dovoljuje sporazumno z ministrstvom kmetijstva in vođa izvoz žrebet od pet do osemnajst mesecev starih v Nemško Avstrijo.

Uvoz se ima vršiti v zmislu določb dodatka k novi pogodbi z dne 1. septembra 1919.

Izvoz žrebet se zamore dovoliti le v soglasju s poverjeništvom ze kmetijstvo; vsled tega morajo prosilci tozadevnim prošnjam priložiti potrdilo tega poverjenstva.

Ljubljana, dne 7. januarja 1920.

Vodja: Dr. Vrtačnik l. r.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo Slovenske kmetijske družbe.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 16 K na leto.
Posamezna številka stane 80 v.

Udje Slovenske kmetijske družbe dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na vsi strani 600 K, na 1/2 strani 300 K, na 1/4 strani 150 K, na 1/8 strani 100 K, na 1/16 strani 50 K in na 1/32 strani 25 K. Udom 10 % popusta. Vsaka vrsta v »Malih naznanilih« stane 2 K.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Slovenske kmetijske družbe;
tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 2. Ljubljana, 31. januarja 1920. Letnik XXXVII.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 20 vinarjev v iznaru ali znakmah, sicer se naznanila ne objavijo. Upravišтво ne prevzame posredovanja.

!! PILE ŽAGE !! ORODJE

Za vse svrhe najboljšje kakovosti priporoča Odon Koutny, specialna trgovina jeklenih in tehničnih potrebščin v Ljubljani, Kolodvorska ulica 37. 70

Tisoč enoletnih breskelj lepih, nad 50 cm visokih, prodam. Breskelje so lepo vkoreninjene, mešane dolenske vrste, drevesce stane eno krono. Naročijo n j se pismeno; naročitev se po vrsti izvršujejo. Priporočam breskelje posebno za solnčne lege. Anton Zagar, Besnica 25, p. Spodnja Hrušica pri Ljubljani. 344

Sto lopat proda Slovenska kmetijska družba v Ljubljani. Cena po dogovoru. Prevzeti jih je osebo v skladišču, Turjaški trg, št. 3. 265

Drva, les. Kupim vsako množino tesane in rezane jelovine, kakor tudi bukova drva, kole po 2 m, tavole in testone franko v Ljubljani. Najnižje ponudbe pod »Eksport lesa« na upravo »Kmetovalca«. 332

Cementno opeko zarezano ali navadno in razne cementne izdelke ima vedno v zalogi in izdeluje iste samo iz split-skega cementa. Delavnice cementnih izdelkov Tršan & Gorjanc, Kranj. 2

Predivo, lepo otrto, kupi Florjan Kucanda, vrvar, St. Jurij ob južni železnici. 11

Sto mernikov ajdovih plev ima naprodaj Lovro Cunder Stožice 1, p. Ježica. 12

Korenjevo seme, domače, rumeno, 1 kg 20 K, pesa rdeča Mamut in rumena Exendorfer 1 kg po 24 K, semenski fižol nizki, beli, najrodovitnejši 1 kg 10 K s povzetjem je naprodaj pri Ivanu Polensek v Crnomlju.

Sadna drevesca. Večjo množino, tri- in štiri-letnih vrst lepih visokodebelnih drevesec jabolk; Bauman reneta, zlata reneta, štajerski mašančkar, izvorni namizni tafelini, ki se drže do junija, štajerski moštar Paierhubert, zelo rodovitni, žalostinke itd. Hruške; večina moštnice, žlahtne pa klanovke, napolenovke, rumene itd., in več sto hruškovih prtilikavcev, požlahtnenih češenj in češpih dobrih vrst, vse z imeni, cena pa času primerna 1. vrste

10 K komad, II. vrste 8 K komad ima naprodaj Andrej Hafner, posestnik in sadjerejec, Dorfarje št. 14, p. Škofjaloka. 14

Ženske zmešane lase kupuje po najvišji ceni Martin Pleterski, Cerklje. 15

Iščem pastirja za 14 govedi; prednost ima če zna molziti. Plača po dogovoru. Ivan Šinkovic, Ambrus 12. 16

V službo se sprejme v Ljubljano pošteno, zdravo in krepko dekle. Opravljati bi imelo vsa hišna dela. Hrana dobra; plačilo po dogovoru. Ponudbe je poslati na upravišтво »Kmetovalca« pod »poštena«. 25

Original »Otmar« motor nov, na vozu, za pet konjskih sil prodam. Cena po dogovoru. Lipe Lačen, p. d. Frénik v Strpnivasi pošta Šmihel pri Pilberku, Koško. 26

Ročni mlin za drobljenje žita, mlin za mletje kosti se prodasta pri Fran Pogačniku v Ljubljani, Dunajska cesta 36. 27

Vinograd, rigolan, v lepi južni legi, 129 arov, je naprodaj pri P. Dolar, Mirna. 28

Gosjake, čistokrvne češke pasme, mlade, zelo lepe, ima naprodaj Račić, Žerjavgrad, pošta Dol pri Ljubljani. 29

Kokoši in petelina, čistokrvne angleške pasme (bele Wyandott), mlade in lepe, kupi Račić, Žerjavgrad, pošta Dol pri Ljubljani. 30

Zajčerejem. Zamenjam 8 mesecev starega francoskega srebra kunca za ravnotakega ali za pristnega belgijskega kunca iste starosti, eventualno ga kupim. Vuga Juro, Celje, kolodvor. 31

Žitni odpadki za krmo živini, se dobe a K 6— za 100 kg pri Fran Pogačniku v Ljubljani Dunajska cesta 36. 32

Laneno seme dobre kakovosti kupi Slovenska kmetijska družba v Ljubljani. Ponudbe brez vzorca in brez natančne navedbe cen in pogojev nimajo pomena in se ne bodo upoštevale. 33

Zadruga za proizvodnjo semenja v Zagrebu si je postavila za nalog, da znanstvenim metodama in vtiastitomu pokušalstvu prigaja nove, aklimatizirane i selekcionirane vrste, koje u našim krajevima izvjesno više rode od domaćih. Zadruga se služi pri tomu rezultatima dosadašnjeg 10-godišnjeg iztraživanja prof. dra Bohutinskya i sveuč. prof. dra Handekića. — U koliko Zadruga

još ne može da raspolaže sa vlastitim selekcijama, uvadja ona prokušane odlike svake vrsti sjenenja iz inozemstva uz jamstvo za originalnost i kakvoću sjemena. Pošto je to danas prvi zadrugarski pot-hvat te vrsti u našem kraljevstvu SHS, zaslužu-je on svaku potporu sa strane gospodara. 34

Pošteno rodbino (siromašni begunci imajo prednost, katere poglavar se razume na vinogradništvo, sprejem za svoj vinograd na Slovenskem. Pismeno je vprašati pri Josip Zagoričnik-u, Zagreb, Seiska cesta 32. 35

Viničarja z delavskimi močmi sprejme pod ugodnimi pogoji Oskrbništvo Novi kloster pri sv. Petru v Sav. dolini. — Sprejme se se tudi konjski hlapec za poljska dela. 36

Orpingtonskega rumenega petelina čiste pasme, zaradi ponovljenja plemena, kupi ali zamenja Oskrbništvo graščine Novi kloster pri sv. Petru v Sav. dolini. 37

Domačega zajca, temnočrne barve (samca) kupi ali zamenja proti drugemu blagu, Peter Strel, trgovec v Mokronogu. 38

Več sto hil semenske grahovke (Wicken) čisti pasme, zaradi ponovljenja plemena, kupi ali zamenja Oskrbništvo graščine Novi kloster pri sv. Petru v Sav. dolini. 39

Bodičasto žico par sto m (novo ali tudi malo rjavo) kupi ter prosi ponube Fr. Oblak, Sv. Gregor, p. Ortnek. 40

Dve zelo lepe kobile, in sicer obe težki, breji, ena stara 6 let, ena pa dve leti, imam naprodaj za ceno po dogovoru, Andrej Krevlić, posestnik in kmetovalec na Potokih, pošta Javornik, Gorenjsko. 41

Kupim posestvo v bližini Maribora ali Celja, ki naj bi bilo srednje veli-o, v južni legi z dobro ohranjenim hišo, sadovnjakom in gozdičem. Ponudbe če mogoče s sliko ali skico z navedbo cene in lege ter površine, prevzame iz prijaznosti upravišтво »Kmetovalca« v Ljubljani, pod šifro »Proti gotovini 50«. Posredovalci dobe primerno provizijo. 42

Imate bolečine? V obrazu? V celem telesu? Vaše mišice in živci Vam odpovedujejo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza-fluid! Boste se čudili! 6 dvojnih ali 2 velikih steklenici 27 K.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo prave Fellerjeve Elza-kroglice! 6 škatljice 12 K.— Prava, želodec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 12 K.— Omot in poština posebej a najceneje. — Eugen V. Feller, Stubica dobnja, Elza trg št. 287 Hrvatska. —A— (20a)

Izdelujem kmečke mline

od najmanjšega do največjega:

za roko,
vodno in
motorno
moč.

Mlini so opremljeni s presejalniki in kamni, kojih ni treba nikoli klopiti, za kar jamčim. Ti mlini meljejo vsako žito ter napravljajo lepo in okusno moko za kuho in pecivo pri samo enkratnem nasipu. Razpošiljam razne vrste **mlinske kamne** in druge potrebščine za mline

ter poljedelske stroje.

Josip Čretnik

stavbenik mlinov (64)

v Sv. Jurju ob Južni železnici.

S tehničnimi in praktičnimi nasveti vsakomur na razpolago.

Vzajemno podporno društvo

v Ljubljani,
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Posojilo na osebni kredit: 6%.
Posojilo na hipoteko: 5 1/2%.
Mesečna odplačila.
Ranžirska posojila na več let.
Mali vračevalni obroki.
Pisarna: Kongresni trg št. 19. Uradne ure od 8 do 12. (105)
Prospekti brezplačno na razpolago.
Rezervni zakladi nad 500.000 K.
Hranilne vloge 3 1/4%.

Med in (102) vosek kupuje

v vsaki množini

družba „SAD“

preje Primož Hudovernik, Ljubljana, Kolodvorska ulica.

Zadruga

za

PROIZVODNJO SJEMENJA

U ZAGREBU, Preradovičeva ulica 20
imade na zalihi:

Vočaka (jabuka, krušaka, kajsija, bresaka, šljiva, trešanja, oraha, dudova), **stblašica** (poluvysokih) uz cijena za I. razred K 15—, za II. razred po K 13— te **patuljastih** uz cijenu od K 8— do K 13— po komadu. Embalaža (pakovanje) zaračunava se posebno. — Obzirom na otežanu željezničku otpremu preporuča se preuzeće vočaka na skladištu samom, a dalja otprema kolima ili kao brzovozna prtljaga na željeznici. (21)

Uresnoga grmlja i drvija (bukve; smreke, čempresa, bora, javora, šarolistog divljeg kestena, jablana) uz cijenu od 10 K do 15 K po komadu, te ruža **penjalica** (Crimson Rambler po K 6— komad.

Sjemenja svake vrsti i to od domaćih žitarica djelom od domaćeg aklimatiziranog i selekcioniranog priploda, djelom od importiranih najboljih odlika, nadalje **povrtnog sjemenja** svake vrsti, originalno importiranog iz Holandije, Danske, Njemačke, Češke i Austrije.

Prodaje se na veliko i na malo (vrtjarskim porcijama). Pošiljke se šalju poštanskim povzecom, embalaža se računi uz vlastiti trošak. Cijenici se na zahtjev šalju ekspresnim listom.

Gostilničarji, kavarnarji, vinogradniki pozor!

Trgovina z vinom

OSET & CAJNKO

Slovenjgradec.

Naznanjava, da imava veliko zalogo najboljšega sortiranega kakor: „Muškatelec, Rizling, Šipon, Burgundec, Portugiser, Silhar“ pristnega „Ljutomeršana, Pekaršana, Halošana, Bizeljšana“ ter črna dalmatinska in banatska stara in nova vina. **Kupuje** iz vseh vinorodnih krajev vsa najboljša vina po najboljših cenah.

Se priporoča (111)

Andrej Oset in Franjo Cajnko.

Vino v steklenicah (Buteljke)

Razpošiljanje vina v sodih od 50 l naprej!

Jeklarna na Ravnah

(Georg Graf v. Thurn'sches Stahlwerk Strelteben)
ustanovljena 1774. leta. (17)

Gaštanj-Ravne, Koroško (Jugoslavija).

Poštna postaja Guštanj, žel. postaja Prevalje.
Brzjavni naslov: Jeklarna Guštanj.
Proizvaja: Azzalonsko in bresclansko jekle v zabojih, s sidrom kot varstveno znamko.
Legirana in nelegirana toplotniška jekla za vsakovrstno orodje največje trajnosti.

Jekla za orodje, drugovrstna, za kladiva, žiebe, matrice; za diela in nože za obdelovanje železa; za svedre, za rudo, premog in kamen; za pile, rezila vrtna diela itd.
Legirana in nelegirana martinova jekla za vozovne in vagonске vzmeti; za konstrukcijske dele posebne trajnosti v avtomobilni in letalni industriji; za kolesna obročja; za kose, srpe, sekire, motike, lopate itd.

Izgotavlja: Vozovne ose s pušami in nakončniki; transmisijske valke (ostrugane do 4 m, surovokovane do 6 m dolžine); v žlebih kovane dele za avtomobile in vagone; krogle za cementne mline itd

Prvo jugoslovansko specialno stavbno podjetje za kurilno tehniko.

Zastopstvo: Nunska ulica števil. 10, LJUBLJANA (101)

se priporoča za projektovanje in izvršitev

opekaren,

krožnih peči za opeko in apno,
DIMNIKOV ZA TOVARNE

Njih poprava tudi brez prekinjenja obrata.

Vzidanje vseh vrst kotlov.

Primešaj krmi Mastin!

Enkrat na teden primešaj krmi pest praška Mastin. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestna sredstva za krmlila, pa se primeša dvakrat na teden. Prašek Mastin je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo Mastin, ko ga enkrat poizkusijo, in ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška Mastin zadostuje za 6 mesecev za enega prasida ali vola.

Ako se Mastin pri Vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina 20-50 poštne prosto na dom. (14)

Mazilo zoper garje

(naftomazilo) uniči pri ljudeh garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni, izpuščaje. Pri živini uniči garje. 1 lonček 6, po pošti K 9.50.

Lekarna Trnkóczy

Ljubljana, Kranjsko. Zraven rotovža.

= Konjske garje = srbečico = malarijo

lahko uspešno zdravite le z mojimi prvovrstnimi, preizkušenimi, predvojnimi zdravili. — **Mazilo proti konjskim garjam** 1/2 l za 20 K. **Mast proti človeški srbečici**, 1 lonček za 6 K. **Mast za otroke proti garjam**, 1 škatljica za 2 K. **Domača mast za rane**, 1 lonček za 8 K. **Sladkorna zrna proti malariji za odrasle**, kakor tudi za otroke, 50 zrnov za 24 K. — Zavoji se zaračunavajo po nabavni ceni. Navadna in tudi vsakovrstna druga zdravila pošilja po povzetju ali proti predplačilu

lekarna

(60)

pri „Materi božji“, MR. VJ. RUBELLI,
Zagreb, Prilaz 17.

Prvorazredno sjeme za proletnu sjetvu

dobavija

Sjemenar d. d. Osijek

Gajevo trg 1.

Telefon br. 663.

Brzjavni:

(82)

Sjemenar, Osijek.

Cementna strešna opeka

(11)

najbolj trpežne vrste se dobi pri tvrdki

Ivan Jelačin,

Ljubljana, Emonska cesta št. 2.

DRUŽBENE VESTI.

* Slovenska kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi sledeče kmetijske potrebščine:

* Apneni dušik $28/21\%$ po K 160— za 100 kg takojšnje prijave sprejema družba neobvezno, vreče mora naročnik sam dostaviti.

Antiavit v varstvo setev pšenice, turščice, graha grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kokošmi itd., se dobi v zaklopnih 50 g za K 8.—

Ergofor, fiziologični železo-apneni preparat se imenuje redilni prašek za živino, ki ga priporočajo celo iz živinozdravniške stroke posebno za konje, a tudi za drugo živino. To sredstvo učinkuje baje posebno dobro ob današnjih slabih prehranjevalnih razmerah pri živini, ki ji primankuje močnih krmil in posebno pri konjih ovsu. Tega praška se poklada na dan in glavo:

pri konjih po 2—4 ne polne žlice
pri govedih " 2—6 " " "
pri kozah ovčah in prasičih " 1—2 " " "

V začetku je treba seveda polagoma navajati žival na ta prašek in šele čez nekoliko dni ji je pokladati določeno množino. Pri vsakem zavoju je zraven tudi primerno navodilo, kako se ta prašek poklada. En zavoj tehta 1 kg in stane 20 K.

Eponit, s katerim se vzame vinu vsak zoprn okus ali duh, bodisi po gnilobi, plesnivcu, po sodu, grenkobi itd. stane kg 12 K.

Kostni superfosfat po K 200— sto kg. Vreče je treba družbi ob naročanju dostaviti.

Kostna moka po K 106— za 100 kg; jutaste vreče mora naročnik v napolnitev poslati.

Kožna moka po K 106— sto kg, naročnik mora jutaste vreče dostaviti.

Melior, preskušeno sredstvo proti peronospori na trtah in proti drugim glivičnim in živalskim škodljivcem na vseh rastlinah, stane kg za ude 3 K 40 vinarjev. Modra galica gl. današnja objava.

Mlečne cevi iz kosti, štev. 3561 po K 140.

Roženo moko, izvrstno dušičnato gnojilo oddaja Slovenska kmetijska družba po 150 K za 100 kg brez vreč. To umetno gnojilo je posebno velike vrednosti za vinograde, ker se v zemlji razkaja le polagoma in deluje torej po več let. Pozivljemo vse kmetovalce, v prvi vrsti pa vinogradnike, naj si to umetno gnojilo naroče. Trosi se ga lahko vsak čas, treba ga je pa podkopati ali podorati. Vreče mora naročnik poslati.

Sladkorna pesa po K 8— kg.

Semenska pesa. Seme izvirne severonemške rumene in rdeče Mamut krmilne pese K 24— kg.

Semenska lucerna po K 28— kg. Vsak ud mora tega semena le toliko dobiti kolikor je rabi zase in mora obenem z naročitvijo povedati, koliko meri površina polja, ki ga misli z semensko lucerno posejati. V kupčijske svrhe družba tega semena ne oddaja.

Semena domače črne detelje bo letos po Sloveniji zelo primanjkovalo, ker se ga v lanskem neugodnem vremenu niti za lastno potrebo ni zadosti pridelalo, dočim smo ga navadno dokaj izvažali. Družba tega semena nima zaenkrat prav nič v zalogi, poslala pa je nekoga izvežbanega strokovnjaka v inozemstvo, da skuša tam kaj tega semena nakupiti. Če se to posreči, obvestimo ude pravočasno na tem mestu, medtem naj se pa na ta nakup nikar preveč ne zanašajo, kajti izgleda, da bodo v inozemstvu zahtevali od nas za deteljo takih kompenzacij, ki jih družba ne bo mogla izposlovati in zato je najbolje, da si kmetovalci skušajo po možnosti medsebojno sami priskrbeti, v kolikor bo pač po deželi tega semena dobiti.

Travna semena. Letos ima družba v zalogi le zelo skromne množine tega blaga, ki ga ni bilo mogoče v zadostnih množinah dobiti. Zato bo mogla družba vpoštevati le prve naročitve udov in ne prevzame glede zadostne preskrbe nikakega jamstva. V zalogi so sedaj sledeče vrste po nastonih cenah za 1 kg, vreče in poštnino je plačati posebej:

francoska pahovka	K 12.—
angleška ljulika	" 11.—
pasja trava	" 10.—
mačji rep	" 10.—
espareta	" 11.—
travna mešanica	" 11.—

* Vreče. Vsak naročnik mora poslati za kostno moko, roženo moko, apneni dušik itd. svoje dobre jutaste vreče, ker dobiva družba vsa gnojila itd. sedaj le v papirnatih vrečah, ki jih železnica ne sprejema za odpremo v manjših pošiljkih. Kavcija za vreče, ki jih mora družba posoditi, znaša K 30.— za komad, ki se vrnejo ko dobi družba vreče v dobrem stanju nazaj, po odbitku majhne obrabinske pristojbine.

Žveplenokislo glino namesto galuna, kot primer galičnemu škropivu, ima kmetijska družba v zalogi, ter je oddaja po 1 K kilogram.

Žveplo (žveplene ploščice) na juti za žveplanje sodov, najboljšje, brez arzena po 20 kron kilo.

Žveplo, Floristella, dvoj, raf. po K 10.— kg.

Kmetijske potrebščine je treba družbi naprej ob pri-
liki naročanja plačati. V ta namen naj podružnice oziroma posamezni udje zahtevajo družbene poštno položnice (štev. 10712) da vplačevanje lahko brez stroškov izvršijo.

KONJAK

Pri slabosti vsled starosti, težkočah v želodcu, pešanju moči je (19)

star vinski konjak

pravo življenje vzbujajoče sredstvo. Razpošilja dve polliterske steklenice, ovojina in poštnina prosta za K 80.—

Beneš Hertl, graščak na graščini Gollič pri Konjicah Štajersko.

Šišenska hranilnica in posojilnica v Sp. Šiški

registrovana zadruga z neomejeno zavezo vabi na

13. redni občni zbor

ki se bode vršil

dne 8. februarja dopoldne ob 9. uri v Sp. Šiški v hiši gosp. Seidl.

VSPORED:

1. Poročilo načelstva o poslovnih letih 1918 in 1919.
2. Nadzorstva in odobrenje računskega zaključka za 1919.
3. Čitanje revizijskega poročila in ukrepi vsled istega.
4. Volitev načelstva (3 člani za 3 leta).
5. Volitev nadzorstva (5 članov za 1 leto).
6. Sprememba pravil.
7. Slučajnosti.

Sp. Šiška dne 27. I. 1920.

Načelstvo.

Čistilni stroji za žito

(mlini za vejati)

najboljše vrste, ki prekašajo vse : dosedanje tovarniške izdelke : glede trpežnosti, ličnosti in lahko umevne sestave. Cene strojev so izvanredno nizke ter jamčim za vsak stroj 10 let. (18)

Natančna pojasnila daje

J. Pučko,

Budina, p. Ptuj, Štajersko.

Stavbno podjetje

Dragotin Korošec

v Braslovčah naznanja,

da izvršuje (razne stavbe za pospeševanje živinoreje Nov način zidanja, ki je za polovico ceneji, Železobetonske traverze, Prodaja razno opeko. Kdor to rabi, naj se obrne na:

Korošec Dragotin, stavbno podjetje Braslovče, Štaj.

Dirkalsko društvo v Ljutomeru
vabi na

redni občni zbor,

ki se vrši v nedeljo, dne 8. febru-
arja 1920, ob deveti uri v meščan-
ski šoli v Ljutomeru.

VSPORED:

- 1.) Pozdrav načelnika.
- 2.) Poročilo: a) tajnika; b) blagajnika.
- 3.) Pregled in odobritev računov.
- 4.) Določilo glede dirka'išča. (23)
- 5.) Slučajnosti.

Odbor.

Najmodernejše obleke

lastnega izdelka za gospode in
dečke, tu- in inozemsko

manufakturno in modno blago

razpošilja (16)

Prva kranjska razpošiljalnica

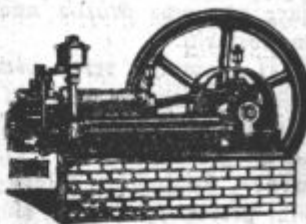
SCHWAB & BIZJAK

Ljubljana, Dvorni trg

Pod Narodno kavarno.

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

Velika za-
loga vsa-
kovrstnih
poljedel-
skih stro-
jev (3)

iz najslavitejših tovarn.
Zastopstvo za parne kotle znanih tovarnic, Welsia.

Rogaška slatina

Tempel vrelec:

Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi
kislini. Pospešuje prebavljanje in preosnavljanje.

Stryia vrelec:

Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca
in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu pre-
bavljanju in teku. Proti boleznim jeter in ledvic,
sladkorna bolezen.

Donat vrelec:

Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro
sredstvo proti črevesnemu katarju, želodčnemu ka-
menu, sladkorni bolezni, debelosti, putiki, hemo-
roidum itd.

Rogaška slatina

je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva.
To pa radi tega, ker je izmed vseh alkalično-sa-
liničnih rudninsko-kislih slatin najbogatejša na
ogljikovi kislini. — Ta slatina je najokusnejša
krepčilna in oživljajoča pijača; obenem pa tudi
najboljše sredstvo s katerim se obvaruje v mrzlih
krajih mrzlice. (1)

Rogaška slatina

je najboljše namizna in mineralna voda, katere
ni nikdar slabega okusa ali duha. : :

J. ROMATIC

dolgolet. zastopnik znane
tvrdke K. in R. Ježek,
Blansko, tovarna kme-
tjskih in poljedelskih
strojev in motorjev se pri-
poroča. — Dobra in so-
lidna postrežba.
Ljubljana, Gradišče št. 11
Nadalje priporočam
dobro znano tovarno

WELSIA

katera izdeluje izvrstne
brzoparilnike
vseh velikosti z dvojnimi
pocinkanim parnim
kotlom, in porabno
obenem za kuhanje
žganja. (12)

Sprejemam naročila
na slamorezne nože.

Cene po dogovoru
Ker je tovarni ležek
uvoz dovoljen, se naroče-
ni stroji lahko takoj dobe

Najstarejša hranilnica v Sloveniji!

KRANJSKA HRANILNICA v Ljubljani

ustanovljena leta 1820

sprejema hranilne vloge proti

3%

obrestovanju (in dovoljuje hipotekna posojila po

4 1/2%)

S hranilnico sta zvezana Kreditno društvo in
starostna hranilnica za posle in delavce.

Hranilnica je sirotinakovarna in jo nadzoruje
državna vlada za Slovenijo.

Rezervni zakladi znašajo približno

8 milijonov kron.

Čisti dobiček je, v kolikor se ne porabi za
okrepitev rezervnih zakladov, po pravih določen
v pospeševanje občekoristnih naprav in podjetij
na Kranjskem. (15)

Za te svrhe se je doslej darovalo 8,698.000 kron.
Pismene pošiljave je nasloviti na Kranjsko
hranilnico v Ljubljani, Knafljeva ulica šte. 9.

Sadjevec

(sadnega mošta,
jabolčnika)

prav dobrega, v
letu 1919 pride-
lanega prodamo
50 do 70 hektol.
Cenjeni dopisi na
naslov „Kmetov.“
pod „Sadjevec“.

(22)

Parilnike za krmo „Welsia“

močne in nepokončljive, vse veli-
kosti od 60 do 600 l izdeluje samo

Reform-Werke, Wels. O. Ö.

Nadalje specialni izdelki:

Konjske grablje
tako dobavno.

Obračalni parilnik z ai

brez naprave za žganjarstvo.

Kotli za kuhanje žganja.

Kotli za kuho in pranje.

Patentne peči za peko in sušenje.

Prekajevalnice.

Gnojilne sesalke. (13)

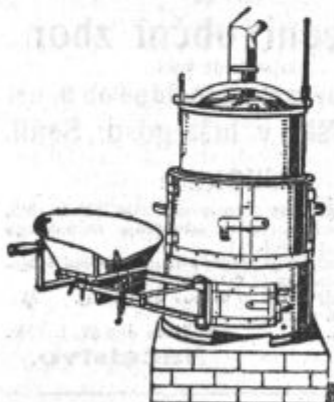
Pocinkani lonci in kozice.

Mize za pranje.

Posode in valjavnice za perila

(Monga).

Ceniki na željo zastopj

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice

registovana zadruga s neomejeno zavezo
v LJUBLJANI

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti šte. 18.

Obrestuje hranilne vloge po 3% (2)

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom
ter jih obrestuje od dne vloge do dne doiga.

Stanje hranilnih vlog nad 42,000.000 kron.

Stanje rezervnih zakladov 4,100.000 kron.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6.

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska

posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 mili-

jonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervo-

nihih zakladov. (5)

Posojila se dovoljujejo po 4 do 5%

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Vinometre »Bernadota« — Asbestov
bombaž in prašek — Eponit —
Francosko želatino — Lipovo ogilje
Marmornat prašek — Modro ga-
lico — Natrijev bisulfit — Ribji
mehur — Špansko zemljo — Tanin
Žveplo v prahu — Limonovo kis-
lino — Vinsko kislino — Soda
bicarbono — Strupa proste barve
itd. ima v zalogi po najnižji ceni

Drogerija ANTON KANG

Ljubljana, Židovska ulica 1. e